

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO
STRATEGINIO VALDYMO IR POLITIKOS FAKULTETO
APLINKOS POLITIKOS IR VALDYMO KATEDRA

LAURA JANULAITIENĖ
Viešojo administravimo programa

„NATURA 2000“ PROCESO POVEIKIO ĮVERTINIMAS LIETUVOJE

Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovas – doc. dr. I. Lazdinis

Vilnius, 2006

TURINYS

ĮVADAS	3
1. EUROPOS SĄJUNGOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ TINKLAS „NATURA 2000“	5
1.1. Paukščių direktyva	5
1.2. Buveinių direktyva	6
1.2.1. „Natura 2000“ biogeografiniai regionai	7
1.3. „Natura 2000“ tinklo steigimas	9
1.4. „Natura 2000“ finansavimas	11
2. „NATURA 2000“ PROCESO POVEIKIO ĮVERTINIMAS LIETUVOS RESPUBLIKOJE	14
2.1. „Natura 2000“ procesą reglamentuojantys Lietuvos Respublikos teisės aktai	14
2.2. Paukščių apsaugai svarbių teritorijų (PAST) ir buveinių apsaugai svarbių teritorijų (BAST) steigimo etapai	18
2.3. „Natura 2000“ teritorijų steigimo procesas Lietuvoje	19
2.4. Gamtotvarkos planų rengimas „Natura 2000“ teritorijoms Lietuvoje	23
2.4.1. Parengtų gamtotvarkos planų „Natura 2000“ saugomoms rūšims pagal Paukščių direktyvą įvertinimas.....	25
2.4.2. Parengtų gamtotvarkos planų „Natura 2000“ saugomoms buveinėms ir rūšims pagal Buveinių direktyvą įvertinimas.....	28
2.5. Parengtų gamtotvarkos planų „Natura 2000“ teritorijoms pastabų įvertinimas	35
2.6. Gamtotvarkos ir planų parengimo sunkumai ir pasiūlymai	38
IŠVADOS	41
REKOMENDACIJOS	42
LITERATŪROS SĄRAŠAS	43
SANTRAUKA	47
SUMMARY	48
PRIEDAI	49

ĮVADAS

Lietuvos ateitis siejasi su Europos Sąjunga, kurioje vienas iš prioritetų yra kokybiškas žmogaus gyvenimas, o aplinkosauga yra viena iš svarbiausių sėkmingos visuomenės raidos ir valstybingumo įtvirtinimo dalių. Nuo aplinkos kokybės, kraštovaizdžio stabilumo ir biologinės įvairovės priklauso žmonių sveikata ir gerovė, valstybės ekonominė ir socialinė pažanga.

Besikeičiant ekonominei, socialinei padėčiai Europos Sąjungoje ir visoje Europoje buvo susirūpinta biologinės įvairovės išsaugojimu ir jos gerinimu. Suintensyvėjus žemės naudojimui, kilo grėsmė natūralioms buveinėms, sumažėjo daugelio rūšių populiacijų. Europos aplinkos apsaugos agentūra patvirtino, kad nyksta daug Europos gyvūnų ir augalų rūšių: pastaraisiais metais išnyko 64 pavadinimų Europos endeminių augalų, visiško išnykimo pavojus gresia 38 % paukščių ir 45 % drugių rūšių, kurių populiacijos yra ypač pažeidžiamos ir nykstančios. Natūralios buveinės taip pat patiria didelį spaudimą, pavyzdžiui, per paskutinįjį dešimtmetį Šiaurės ir Vakarų Europos pelkių plotas sumažėjo maždaug 60 %. Todėl, pagal 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvą dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (92/43/EEB) (toliau – Buveinių direktyva) buvo įsteigtas Europos Sąjungos saugomų gamtinių teritorijų tinklas „Natura 2000“. Į jį taip pat įtraukti plotai, nustatyti pagal 1979 m. balandžio 2 d. Tarybos direktyvą dėl laukinių paukščių apsaugos (79/409/EEB) (toliau – Paukščių direktyva). Tinklo paskirtis – užtikrinti ilgalaikį Europos vertingiausių ir nykstančių faunos ir floros rūšių ir jų natūralių buveinių išlikimą [30; 33; 40].

Atsižvelgiant į tai, „Natura 2000“ vaidina pagrindinį vaidmenį saugant Europos Sąjungos biologinę įvairovę ir įgyvendinant sprendimą, priimtą 2001 m. birželį Europos Tarybos posėdyje Geteborge, kuriuo siekiama iki 2010 m. sustabdyti Europos biologinės įvairovės nykimą [22; 30; 33].

2004 m. įsijungusi į Europos Sąjungą Lietuvos Respublika turi užtikrinti palankią apsaugos būklę Europos Bendrijos svarbos gamtinėms buveinėms bei rūšims ir suformuoti „Natura 2000“ tinklą šalyje. Tai yra ne tik įsipareigojimas Europos Sąjungai – tinkamai tvarkydamiesi galėsime patys ilgai džiaugtis unikaliomis gamtos vertybėmis ir palikti jas ateities kartoms.

Steigiant „Natura 2000“ ekologinį tinklą Lietuva jau žengė svarbų žingsnį į priekį: Europos Sąjungos teisės aktai integruojami į nacionalinius teisės dokumentus, baigiami rengti pagal Buveinių ir Paukščių direktyvas saugomų objektų sąrašai, jie tvirtinami, taip pat vykdomi įvairūs integraciniai ir saugomų teritorijų tvarkymo projektai. Tačiau daug ką reikia dar padaryti, kad nacionaliniai teisės aktai pradėtų veikti įgyvendinant šį procesą, tai yra, patvirtinti Europos

Bendrijos svarbos saugomų objektų sąrašus, pabaigti saugomų teritorijų tinklo steigimą ir tinkamu tvarkymu užtikrinti jų išlikimą bei gerą būklę.

Darbo tikslas. Išsiaiškinti, kaip Europos Sąjungos saugomų gamtinių buveinių tinklas „Natura 2000“ įgyvendinamas Lietuvos Respublikoje.

Uždaviniai:

1. Įvertinti ekologinio tinklo „Natura 2000“ steigimo procesą ir esamą padėtį Europos Sąjungoje.
2. Iširti ir įvertinti Europos Sąjungos ekologinio tinklo „Natura 2000“ steigimo procesą ir įgyvendinimą Lietuvos Respublikoje.
3. Iširti kaip vyksta „Natura 2000“ teritorijų tvarkymas Lietuvoje analizuojant 57 parengtus gamtotvarkos planus.
4. Išsiaiškinti kokie sunkumai kyla rengiant gamtotvarkos planus saugomoms „Natura 2000“ teritorijoms.

Norint pasiekti iškeltus tyrimo uždavinius, šiame darbe buvo analizuojami Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktai, dokumentai bei kiti literatūriniai šaltiniai. Taip pat, buvo iširti 57 parengti, bet dar LR aplinkos ministro nepatvirtinti, gamtotvarkos planai „Natura 2000“ teritorijoms Lietuvoje. Sudaryta duomenų suvestinė, kuri atspindi teisės aktų ir parengtų gamtotvarkos planų pokyčius, kurie įvertinti matematiniais-statistiniais metodais. Išanalizuoti 310 iš suinteresuotųjų institucijų atsiųsti raštai, tačiau pastabų turinys nevertintas dėl didelės jų įvairovės ir pastabų pobūdžio skirtumų.

1. EUROPOS SĄJUNGOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ TINKLAS „NATURA 2000“

Šiandien Europos Sąjunga yra didžiausia pasaulyje tarptautinė organizacija, apimanti 3,9 mln. km², vienijanti 25 valstybes ir 455 milijonus gyventojų. Tai valstybių asociacija, siekianti glaudesnės ekonominės ir politinės integracijos vardan savo piliečių gerbūvio užtikrinimo, taikos ir stabilumo Europoje. Europos Sąjunga siekia vieningos rinkos sukūrimo, kurios viduje panaikinti visi apribojimai laisvam prekių, asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimui, o taip pat vykdo bendrą politiką tokiose srityse, kaip žemės ūkis, transportas, energetika, aplinkos apsauga [39; 40].

„Natura 2000“ – tai Europos Sąjungos nuo 1995 m. įgyvendinama platesnės aplinkosauginės strategijos dalis. „Natura 2000“ teisės pagrindas yra dvi Europos Sąjungos gamtos apsaugos direktyvos – 1992 m. gegužės 21 d. priimta Europos Tarybos direktyva dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (92/43/EEB) (toliau – Buveinių direktyva) ir 1979 m. balandžio 2 d. priimta Europos Tarybos direktyva dėl laukinių paukščių apsaugos (79/409/EEB) (toliau – Paukščių direktyva). Šie Europos Sąjungos teisės dokumentai yra susiję su natūralių buveinių, floros ir faunos apsauga, taip pat su jau minėtu Europos saugomų teritorijų tinklo sukūrimu. Remiantis Paukščių ir Buveinių direktyvomis, Europos Sąjungos gamtos apsaugos politika užtikrina efektyvią unikalios biologinės įvairovės apsaugą visoje Europoje. Taip pat užtikrina, kad visos Europos Sąjungos šalys turi tuos pačius teisinius įsipareigojimus saugant teritorijas, įtrauktas į „Natura 2000“ tinklą [7; 8; 33].

1.1. Paukščių direktyva

Paukščių apsaugai svarbių teritorijų apsaugą reglamentuoja 1979 m. balandžio 2 d. priimta Europos Tarybos direktyva dėl laukinių paukščių apsaugos (79/409/EEB). Paukščių direktyvos 1 straipsnyje nustatoma bendra visų rūšių laukinių paukščių, natūraliai paplitusių valstybių narių Europinėje teritorijoje sistema (išskyrus Grenlandiją). Direktyvos tikslas yra apsaugoti ir tvarkyti šias rūšis bei reglamentuoti tokių rūšių medžioklę ir gaudymą. Direktyva taikoma laukiniams paukščiams, jų kiaušiniams, lizdams ir buveinėms. 2 straipsnyje nustatomas tikslas saugoti visas šių paukščių rūšis ir jis susiejamas su ekologiniais poreikiais ir moksliniais, kultūriniais, rekreaciniais ir ekonominiais visuomenės reikalavimais [7; 41].

Direktyvoje daugiausia dėmesio skiriama 2 pagrindinėms temoms: buveinių apsaugai, kaip reikalaujama 3 ir 4 straipsniuose, ir medžioklei, gaudymui, žudymui ir pardavimui, kurie reglamentuojami 5–9 straipsniuose. 10 straipsnyje valstybės narės skatinamos vykdyti laukinių

paukščių rūšių apsaugos mokslinius tiriamuosius darbus. 11 straipsnyje nurodoma, jog valstybės narės rūpinasi, kad nevietinių paukščių rūšių introdukcija nepakenktų vietinei florai ir faunai. 12 straipsnyje reikalaujama, kad valstybės narės Komisijai siųstų ataskaitas apie nacionalinių nuostatų, taikomų pagal direktyvą, įgyvendinimą. Pagal šią direktyvą taikomos priemonės neturi bloginti esamos padėties valstybių narių Europinėje teritorijoje natūraliai paplitusių paukščių apsaugos atžvilgiu (13 straipsnis) ir valstybės narės gali įvesti griežtesnes apsaugos priemones, negu numato ši direktyva (14 straipsnis). 15–19 straipsniai yra procedūriniai straipsniai, kuriuose numatoma įkurti patariamąjį komitetą, kuris derintų šią direktyvą su mokslo ir technikos pažanga, kad būtų daromi būtini keitimai, nustatoma tvarka ir nurodomos ataskaitų teikimo datos [7; 35].

Paukščių direktyvos priedai:

- I. išvardytos paukščių rūšys, kurioms reikalinga griežta apsauga ir specialių apsaugos teritorijų steigimas (angl. Special Protected Areas);
- II. pirmosios priedo dalies rūšis galima medžioti visoje Europos Sąjungoje, o antrosios dalies – medžioti tose ES šalyse, kurios gauna Komisijos sutikimą;
- III. pirmojoje priedo dalyje nurodytas rūšis galima pardavinėti, jeigu jos buvo sumedžiotos legaliai; antrosios dalies rūšimis galima prekiauti tik sutikus Komisijai;
- IV. nurodyti draudžiami medžioklės būdai ir priemonės;
- V. rekomenduojami moksliniai ir kiti darbai, užtikrinantys tinkamą Direktyvos įgyvendinimą.

Paukščių direktyvoje išvardyta 181 pažeidžiamų paukščių rūšis, kurių natūralias buveines reikia saugoti steigiant saugomas teritorijas. Joje taip pat pripažįstama, kad būtina saugoti migruojančių paukščių rūšims svarbias teritorijas, ypač jų paplitimo vietas pelkėse [7; 36; 33].

1.2. Buveinių direktyva

1992 m. gegužės 21 d. priimta Europos Tarybos direktyva dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (92/43/EEB) numato retų ir sparčiai nykstančių Europos buveinių (I priedas) ir rūšių (II priedas) apsaugą bei jų įtraukimą į ES saugomų teritorijų tinklą „Natura 2000“ [8; 40].

Buveinių direktyvoje nustatyta 218 Bendrijos svarbos natūralių buveinių tipų ir 700 Bendrijos svarbos augalų ir gyvūnų rūšių. Neįmanoma ilgą laiką išsaugoti šias rūšis saugant pavienius gamtos plotus, nors kiekvienas iš jų būtų labai vertingas. Įsteigus tokių plotų tinklą,

apimančių visas natūralias buveines ir faunos bei floros rūšis, tikimasi, kad „Natura 2000“ bus dinamiškas ir gyvas tinklas, užtikrinantis šių buveinių, gyvūnų ir augalų išsaugojimą.

Direktyvos 1 ir 2 straipsniuose apibrėžiamos pagrindinės direktyvoje vartojamos sąvokos ir tikslai, t.y. „padėti užtikrinti biologinę įvairovę, apsaugant natūralias buveines ir laukinę fauną bei florą europinėje valstybių narių, kurioms taikoma Sutartis, teritorijoje“¹. 3-11 straipsniai reglamentuoja natūralių buveinių ir rūšių buveinių apsauga – aptariamą specialių saugomų teritorijų kūrimo procesą, jų tvarkymą ir išsaugojimą (6 straipsnis), finansavimą (8 straipsnis) bei monitoringą. Apie saugomų teritorijų, šios direktyvos bei Paukščių direktyvos, įjungimą į Europos ekologinį tinklą „Natura 2000“ yra rašoma 3 straipsnyje. Rūšių apsauga nagrinėjama 12-16 straipsniuose. 17–23 straipsniai yra procedūriniai straipsniai (nurodomos ataskaitų teikimo datos, priedų keitimo tvarka, komiteto veikla bei papildomos nuostatos).

Buveinių direktyvos priedai:

- I. išvardyti buveinių tipai, kuriuos reikia ypatingai saugoti ir steigti buveinių apsaugai svarbias teritorijas (angl. Special Areas of Conservation);
- II. išvardytos gyvūnų ir augalų rūšys, kurias reikia ypatingai saugoti ir steigti buveinių apsaugai svarbias teritorijas;
- III. nurodyta, kuriais kriterijais vadovaujantis parenkamos minėtos teritorijos;
- IV. išvardytos rūšys, kurioms turi būti užtikrinta visapusiška apsauga visoje šalies teritorijoje. Ši apsauga draudžia medžioti, rinkti ar kitaip naikinti priede nurodytų gyvūnų ir augalų populiacijų individus bei pažeisti jų užimamas gamtines buveines;
- V. išvardytos gyvūnų ir augalų rūšys, kurioms galima taikyti gausumo reguliavimo priemonės;
- VI. nurodyti draudžiami gyvūnų gaudymo, žudymo metodai ir priemonės būdai ir priemonės [8].

Buveinių direktyva yra svarbi ir darnaus vystymosi požiūriu, tai yra, skatina biologinės įvairovės apsaugą, atsižvelgiant į mokslinius, ekonominius, socialinius, kultūrinius ir regioninius reikalavimus.

1.2.1. „Natura 2000“ biogeografiniai regionai

Europos Sąjungos narėse „Natura 2000“ ekologinio tinklo teritorijos užima apie 15-30 % šalių ploto, o bendras „Natura 2000“ ekologinio tinklo plotas yra didesnis nei Vokietijos plotas.

¹ 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos ir floros apsaugos. OJ L 206, 1992.P. 5.

Atsižvelgiant į didelę natūralią biologinę įvairovę visoje Europos Sąjungoje, Bendrija buvo suskirstyta į 7 biogeografinius regionus:

- Atlantinį;
- Borealinį (šiaurinį);
- Kontinentinį;
- Alpinį;
- Panoninį;
- Makaronezijos;
- Viduržemio jūros (1 lentelė).

Šio skirstymo tikslas – sudaryti Bendrijos svarbos saugomų teritorijų sąrašą kiekvienam šių vientisų biologinės įvairovės regionų [24; 33].

1 lentelė. Europos Sąjungos šalių narių pasiskirstymas biogeografiniuose regionuose [44]

Biogeografinis regionas	Regionui priklausančios šalys	Procentai nuo ES priklausančių 25 šalių teritorijos
Atlantinis	Airija, Didžioji Britanija, Prancūzija, Belgija, Vokietija, Nyderlandai, Danija, Ispanija, Portugalija	20,0
Borealinis	Estija, Latvija, Lietuva , Suomija, Švedija	20,4
Kontinentinis	Danija, Švedija, Vokietija, Lenkija, Belgija, Liuksemburgas, Prancūzija, Italija, Čekija, Slovėnija, Austrija	26,3
Alpinis	Ispanija, Prancūzija, Italija, Vokietija, Austrija, Slovėnija, Švedija, Suomija, Lenkija, Slovakija	7,6
Panoninis	Vengrija, Slovakija, Čekija	2,9
Viduržemio jūros	Graikija, Kipras, Malta, Italija, Ispanija, Portugalija, Prancūzija	22,5
Makaronezinis	Ispanija, Portugalija	0,3

2001 m. gruodį Europos Komisija sudarė baigtinį saugomų teritorijų sąrašą pirmajam biogeografiniam regionui – Makaronezijai. Į sąrašą įtrauktos teritorijos apima 30 % šio regiono salų, kuriose yra gausiausia ir įvairiausia laukinė gamta Europoje. Tai buvo svarbus žingsnis į priekį, reiškiantis tvirtą Ispanijos ir Portugalijos vyriausybių pasiryžimą užtikrinti saugomų teritorijų tinklo apsaugą [33].

Komisijos sprendimu (2005/101/EB) 2005 m. sausio 13 d., remiantis Tarybos direktyva 92/43/EEB, buvo patvirtintas borealinio biogeografinio regiono Bendrijos svarbos teritorijų sąrašas, pagal kurį borealinį biogeografinį regioną sudaro Suomijos, Švedijos bei Lietuvos teritorijų dalys ir Estijos bei Latvijos teritorijos (1 ir 2 lentelės) [38].

2 lentelė. Vietovių, atitinkančių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, skaičius ir jų plotas borealinio regiono šalyse [28]

Šalis narė	pBAST* skaičius (vnt.)	pBAST* bendras plotas (tūkst. ha)	Procentai nuo šalies ploto patenkančio į borealinį regioną
Estija	509	1059	16
Latvija	331	765	11
Lietuva	266	666	10
Suomija	1620	4054	11
Švedija	3406	4184	12
Iš viso regione	6132	10728	11,7

* - vietovė, atitinkanti buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus

Šios teritorijos nustatytos biogeografiniame žemėlapyje, kurį 2000 m. spalio 23 d. patvirtino direktyvos 20 straipsniu įsteigtas Natūralių buveinių komitetas. Tačiau sąraše dar nebuvo pateiktas Lietuvos Respublikos teritorijų sąrašas, nes šis sprendimas netaikomas valstybių narių, kurios įstojo į Europos Sąjungą 2004 m. gegužės 1 d., teritorijoms. Įstojimo dieną šios valstybės, tarp jų ir Lietuva, pradėjo teikti Komisijai savo pasiūlymus dėl teritorijų [38].

Priklausomai nuo kiekvieno regiono, šalys narės Europos Komisijai pateikia sąrašą teritorijų, kurios parenkamos remiantis Buveinių direktyvoje nurodytais kriterijais. Europos Komisija kartu su Europos aplinkos agentūra, šalių narių ekspertais ir nevyriausybinėmis organizacijomis įvertina pasiūlytas teritorijas, skirtas sukurti nuoseklų ir reprezentatyvų saugomų teritorijų tinklą. Komisijai patvirtinus „Natura 2000“ teritorijų sąrašus, šalys narės per nustatytą laikotarpį privalo imtis visų būtinų priemonių, kurios garantuotų šių teritorijų apsaugą ir užkirstų kelią jų gamtos būklės blogėjimui [8; 27].

1.3. „Natura 2000“ tinklo steigimas

„Natura 2000“ tinklo sukūrimas yra labai svarbi ir sudėtinga užduotis. Norint sėkmingai atlikti šį darbą, Europos Komisija, šalys narės ir šalys kandidatės privalo praeiti tris etapus:

1. **nacionalinių sąrašų parengimas.** Į Buveinių direktyvą yra įtrauktos tos buveinės ir rūšys, kurios yra pripažįstamos nykstančiomis arba jautriomis visoje Europoje. Tačiau šalių narių žinios apie jų paplitimą ir apsaugos būklę yra labai skirtingos. Todėl steigimo procese labai svarbu kiekvienai Bendrijai svarbią buveinę arba rūšį moksliskai įvertinti nacionaliniame lygmenyje. Remiantis šiuo įvertinimu, svarbios teritorijos gali būti identifikuotos ir įrašytos į

nacionalinį sąrašą bei pateiktos Europos Komisijai. Teritorijos iš anksto atrenkamos pagal įprastus kriterijus: reprezentatyvumo laipsnį, buveinės ekologinę kokybę, nagrinėjamų rūšių populiacijų dydį ir tankį, rūšies izoliacijos laipsnį jos natūralaus paplitimo arealo atžvilgiu, užimtą plotą ir pan [8; 28; 30].

2. bendrijai svarbių teritorijų sąrašo vertinimas. Antras etapas – kartu su Europos Aplinkos agentūros Gamtos centru atliekamas Bendrijai svarbių teritorijų, kurios sudarys „Natura 2000“ tinklą, vertinimas. Atranką atlieka Europos Komisija, bendradarbiaudama su šalimis narėmis ar šalimis kandidatėmis.

Kiekviena nacionaliniame sąrašė pasiūlyta teritorija įvertinama pagal jos santykinę vertę, migracinį kelią arba keliose valstybėse plytinčios teritorijos svarbą, bendrą plotą, įvairių nagrinėjamų buveinių tipų arba rūšių koegzistavimą bei unikalų pobūdį biogeografiniame regione. Bendrijai svarbiomis teritorijomis vadinamos nacionaliniuose sąrašuose esančios teritorijos, kuriose yra prioritetingos buveinės arba rūšys.

Tais atvejais, jei šalis narė nepastebi išskirtinės teritorijos, Europos Komisija pati gali pasiūlyti įtraukti ją į sąrašą, jei moksliskai galima įrodyti, kad ši teritorija yra gyvybiškai svarbi apsaugant į Buveinių direktyvą įtrauktas buveines ar rūšis. Po diskusijų su atitinkama šalimi nare, galutinį vieningą sprendimą priima Europos Sąjungos Ministrų taryba.

3. specialių saugomų teritorijų steigimas ir tvarkymas. Kai teritorija atrenkama, per šešis metus šalis narė/kandidatė privalo ją paskelbti specialia saugoma teritorija. Saugomomis pirmiausia turi būti skelbiamos labiausiai nykstančios arba gamtos išsaugojimui svarbiausios teritorijos. Šį šešerių metų periodą šalys narės privalo panaudoti laipsniškam priemonių, kurios reikalingos teritorijų apsaugai ir tvarkymui, įvedimui. Šalys narės, siekdamos įvykdyti savo įsipareigojimus – užtikrinti tinkamą apsaugos būklę – privalo papildomai investuoti į infrastruktūrą, veiklas, darbuotojus ir (ar) institucijas [28; 30; 33].

2006 m. birželio mėnesio duomenimis, Europos Sąjungoje (25 šalys narės) vietovės, atitinkančios buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, užima 559 082 km² (žr. priedų 1 lentelę). Šalys narės iš viso yra paskelbusios 20 789 vietoves, atitinkančias buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus [42].

Paukščių direktyva taip pat numato saugomų teritorijų skelbimą. Šios teritorijos skirtos labiausiai nykstančių bei migruojančių paukščių rūšių apsaugai. Ypač didelė svarba teikiama šlapynių apsaugai. Visos teritorijos specialiomis apsaugos teritorijomis yra skelbiamos vieno etapo metu. Jos tiesiogiai įjungiamos į „Natura 2000“ tinklą. 2006 m. birželio mėnesio duomenimis, Europos Sąjungoje (25 šalys narės) paukščių apsaugai svarbios teritorijos užima 444 368 km² (žr. priedų 2 lentelę). Šalys narės iš viso yra paskelbusios 4 540 paukščių apsaugai

svarbias teritorijas [7; 42].

Europos komisija nuolat skatina rengti tvarkymo planus, kurie tarnauja ir kaip priemonė tinkamam saugomų teritorijų tvarkymui, ir kaip matmenys, pagal kuriuos sprendžiama, ar įvairus šių teritorijų naudojimas atitinka jų apsaugos tikslus. Jie taip pat yra puikus būdas įtraukti pagrindines interesų grupes, veikiamas saugomų teritorijų steigimo, į aktyvų dalyvavimą priimant tvarkymo sprendimus.

Atsižvelgiant į platų natūralių buveinių tipų ir situacijų spektrą, akivaizdu, kad nėra standartinės formulės, kurią būtų galima taikyti. Tačiau, kiek įmanoma, svarbu užtikrinti tradicinių tvarkymo režimų, kurie turi lemiamos reikšmės kuriant ir tvarkant šiandien vertinamas natūralias buveines, tąsą [8; 21; 24].

„Natura 2000“ apsauga parinktai teritorijai reiškia, kad šalis narė yra įpareigota užtikrinti palankų apsaugos statusą tam tikrai buveinei ar rūšiai, kurios yra išvardintos Paukščių ir Buveinių direktyvų prieduose. Tose teritorijose gali būti vykdoma bet kokia veikla, kuri nekenkia saugomoms gamtos vertybėms. Kai kuriais atvejais visa saugomoje teritorijoje vykdoma veikla gali būti vykdoma toliau be jokių apribojimų. Saugomoje teritorijoje galima net papildoma veikla. Kai kuriais atvejais saugomose teritorijose vykdoma veikla gali būti apribojama ar net visai uždraudžiama [8; 14; 40].

Nors tinklo steigimas dar nebaigtas, jau pasiekta didžiulė pažanga. Europos Komisija iki 2008 m. planuoja užbaigti „Natura 2000“ tinklo formavimą ir tada „Natura 2000“ teritorijos užims 18 procentų viso Europos Sąjungos ploto bei iki 2010 m. paruošti tvarkymo ir apsaugos priemones visoms Bendrijai svarbioms saugomoms teritorijoms [22].

1.4. „Natura 2000“ finansavimas

„Natura 2000“ teritorijų ekologinis tinklas gali ne tik sustiprinti gamtos apsaugą, bet ir duoti apčiuopiamos ekonominės ir socialinės naudos. Ši nauda apimtų, pavyzdžiui, aprūpinimą maisto produktais ir mediena, skatintų naujų darbo vietų kūrimą (pvz., ekologinio turizmo vystymas), didintų vietinių ūkinių veiklų įvairovę ir socialinį stabilumą, pagerintų gyvenimo sąlygas ir sumažintų vietos aplinkosaugos problemas (pvz., vandens teršimas) [24; 32]. Nepaisant to, kad biologinės įvairovės svarbą visuomenė pripažįsta, ir to, kad pateikti ekonominiai argumentai aplinkos išsaugojimo naudai yra pakankamai svarūs, iki šiol ES ir valstybių narių lygmenyje taikytos priemonės nebuvo pakankamos. Bendra Europos biologinės įvairovės būklė yra nepatenkinama, ir ji nuolat blogėja [37].

Buveinių direktyvos 8 straipsnyje numatyta, kad Bendrija dalyvaus finansuojant priemones, reikalingas „Natura 2000“ įgyvendinimui ir nuolatiniam jos tvarkymui, naudodamasi Bendrijos turimomis finansavimo priemonėmis. Europos Komisija pranešime apie „Natura 2000“ finansavimą (patvirtintas 2004 m. liepos 15 d.), skirtame Tarybai ir Europos Parlamentui, pateikia savo idėjas apie tai, kaip „Natura 2000“ finansiniai poreikiai galėtų būti integruoti į skirtingus Bendrijos fondus ir kokias veiklas būtų galima finansuoti iš fondų. Rengdama pranešimą, Komisija, padedama 8 straipsnio ekspertų darbo grupės, sudarytos iš šalių narių atstovų bei susijusių asmenų, apskaičiavo tikėtiną lėšų kiekį, reikalingą tinkamai ekologinio tinklo priežiūrai. Galutiniai skaičiavimai, kad „Natura 2000“ ekologinio tinklo finansavimas kasmet sudarys apie 6,1 milijardo eurų, remiasi iš šalių narių gautu užpildytu klausimynu bei surinkta informacija apie dabartines kainas iš jau tvarkomų teritorijų.

Komisijos pranešime yra siūloma, kad ateities kofinansavimas turėtų, remiantis dabartine praktika, būti suderintas su egzistuojančiais finansiniais instrumentais – integracijos variantu. Integracijos varianto pasirinkimo pateikiamos tokios priežastys:

- tai užtikrintų, kad „Natura 2000“ teritorijų tvarkymas būtų platesnių ES žemių tvarkymo politikų dalis. Taigi ūkininkavimas „Natura 2000“ teritorijose gautų dalį Bendrosios žemės ūkio politikos finansinės paramos ir dalį struktūrinių intervencijų pagal kaimo ir regioninės plėtros politikas. Šis papildantis principas leistų „Natura 2000“ teritorijoms geriau saugoti Europos biologinę įvairovę nei tada, jei „Natura 2000“ teritorijos būtų izoliuotos ar atskirtos nuo platesnio politinio konteksto;
- tai leistų šalims narėms nusistatyti prioritetus ir kurti politikas bei priemones, kurias atspindėtų jų nacionalinę ir regioninę specifiką;
- tai įgalintų išvengti įvairių Bendrijos finansavimo instrumentų dubliavimosi ir persidengimo, taip pat administracinių komplikacijų ir sandorių išlaidų, susijusių su tokiais dubliavimosi atvejais.

2007–2013 metams Bendrijos skirtas finansavimas gamtos apsaugai yra peržiūrėtas iš pagrindų. Tai reiškia, kad norintieji pasinaudoti tinkamu gamtinių projektų finansavimu turi aktyviai ieškoti naujų galimybių kituose Bendrijos fonduose, taip pat toliau siekti ir nacionalinio finansavimo. 2007–2013 metams skirtų fondų nuostatos atveria daug didesnę gamtos projektų finansavimo galimybę. „Natura 2000“ finansavimo poreikis buvo aiškiai pabrėžtas visuose atitinkamuose finansavimo reglamentuose, kuriuos pateikė Komisija kartu su 2007–2013 metams skirtais biudžeto pasiūlymais. Tačiau, norėdamos maksimaliai pasinaudoti šia galimybe, šalys narės ir kiti subjektai, administruojantys gamtos projektus, turi dirbti išvien – tam, kad Bendrijos fondų suteiktos galimybės būtų išnaudotos. Vadinasi, nacionalinės ir regioninės

institucijos, planuojančios finansavimo programas, kartu su „Natura 2000“ teritorijų tvarkytojais bei žemės, esančios „Natura 2000“ teritorijose, valdytojais, turi daugiau pagalvoti, kaip gamtos apsaugos tikslai ir „Natura 2000“ teritorijų tvarkymas galėtų būti platesniu mastu integruoti į regioninį, kaimo aplinkos ir jūrinės aplinkos vystymąsi [24; 33; 37].

Didžioji dalis „Natura 2000“ ekologiniam tinklui skirto Bendrijos kofinansavimo bus paskirstyta per egzistuojančius Bendrijos fondus, siekiant sustiprinti ES regioninį, kaimo ir jūros aplinkos vystymąsi. Siekis užtikrinti subalansuotą šaltinių naudojimą ir sustiprinti sinergizmą tarp aplinkos apsaugos ir vystymosi yra akcentuojami ir Lisabonos strategijoje. Todėl 2007–2013 metais į Bendrijos fondų remiamas nacionalinių (regioninių) vystymosi programų ir sanglaudos programų finansuojamus prioritetus turės būti giliau integruoti aplinkosaugos klausimai (pvz., „Natura 2000“).

Pagrindiniai finansavimo šaltiniai 2007-2013 metams „Natura 2000“ ekologiniam tinklui:

- ES struktūriniai fondai (Europos socialinis fondas (ESF) ir Europos regioninės plėtros fondas (ERPF));
- Sanglaudos fondas (SF);
- Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽFKP);
- Europos žuvininkystės fondas (EŽF);
- Finansinis instrumentas aplinkosaugai (LIFE+);
- Septintoji bendroji mokslinių tyrimų programa (BMTP7).

Vis dėlto konkrečios „Natura 2000“ finansavimo galimybės 2007–2013 metams bus apibrėžtos šalių narių parengtose nacionalinėse ir regioninėse programose [24; 27].

Praeityje Bendrijos finansavimas, skirtas gamtos apsaugos klausimams, daugiausia buvo teikiamas per LIFE+ programą skirtą individualiems projektams. Ankstesniuose finansiniuose laikotarpiuose Kaimo plėtros ir Struktūrinių fondų finansavimo galimybės nebuvo plačiai panaudotos. Todėl „Natura 2000“ kofinansavimo integravimas į egzistuojančius Bendrijos finansavimo instrumentus, kaip siūlo Komisija 2007–2013 metams, yra naujas būdas daugeliui susijusių institucijų ir savininkų. Šios naujos sistemos nacionalinis įgyvendinimas užims nemažai laiko [32; 33].

2. „NATURA 2000“ PROCESO POVEIKIO ĮVERTINIMAS LIETUVOS RESPUBLIKOJE

Biologinės įvairovės apsauga yra viena iš sričių, kuriai Europos Sąjunga (toliau – ES) skiria ypač daug dėmesio. Siekdama tapti Europos Sąjungos nare, Lietuva, kaip ir kitos šalys, įsipareigojo sukurti „Natura 2000“ teritorijų ekologinį tinklą, skirtą Europos Bendrijos mastu retoms ir nykstančioms gyvūnų bei augalų rūšims ir gamtinėms buveinėms išsaugoti [9; 10; 15; 39]. Šį tinklą sudaro paukščių ir buveinių apsaugai svarbios teritorijos, steigiamos pagal dvi ES direktyvas – Laukinių paukščių apsaugos (79/409/EEB) (toliau – Paukščių direktyva) ir Natūralių buveinių ir laukinės faunos ir floros apsaugos (92/43/EEB) (toliau – Buveinių direktyva). Lietuva siekdama įgyvendinti šių direktyvų reikalavimus ir sustabdyti biologinės įvairovės nykimą, pradėjo steigti „Natura 2000“ teritorijas, kurios šiuo metu dar steigiamos bei kuriama jų tvarkymo sistema, kuri integruojama į nacionalinę saugomų teritorijų sistemą [20; 30; 31; 43].

2.1. „Natura 2000“ procesą reglamentuojantys Lietuvos Respublikos teisės aktai

1999 m. gruodžio 10-11 d. Helsinkyje vykusiame Europos Viršūnių susitikime Lietuva kartu su kitomis penkiomis kandidatėmis buvo oficialiai pakviesta pradėti derybas dėl narystės Europos Sąjungoje. Derybos dėl narystės ES, susidedančios iš derybų dėl atskirų derybinių skyrių, kurių iš viso buvo 31, prasidėjo 2000 m. pradžioje. Už 22-į derybinį skyrių „Aplinka“ buvo atsakinga Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija. Lietuva buvo vienintelė iš Helsinkio grupės valstybių, su kuria Europos Sąjunga nutarė jau 2000 m. pradėti svarstyti šį sudėtingą derybinį skyrių. Lietuvos parengtoje Aplinkos derybinėje pozicijoje buvo numatyta, kad Lietuva prašys aštuonių pereinamųjų laikotarpių. Ilgiausių pereinamųjų laikotarpių – iki 2015 m. – buvo prašoma Miestų nuotekų valymo direktyvos (91/271/EEB), Geriamojo vandens direktyvos (98/83/EB) ir Sąvartynų direktyvos (1999/31/EB) nuostatomis įgyvendinti. Šiek tiek trumpesnio pereinamojo laikotarpio – iki 2011 m. – buvo prašoma Nitratų direktyvos (91/676/EEB) reikalavimų įgyvendinimui. Tuo tarpu dėl Pakuočių ir pakuočių atliekų direktyvos (94/62/EB), Natūralių buveinių ir laukinės faunos ir floros apsaugos direktyvos (94/43/EEB) bei Laukinių paukščių apsaugos direktyvos (79/409/EEB) nuostatų įgyvendinimo buvo numatyta siekti pereinamojo laikotarpio iki 2010 metų [12].

2000 m. lapkričio viduryje buvo gautas Europos Sąjungos atsakymas į Lietuvos derybinę poziciją 22 derybiniame skyriuje „Aplinka“ – Europos Sąjungos Bendroji pozicija. Dokumente

Lietuva buvo raginama apsvarstyti pereinamųjų laikotarpių pagrįstumą ir jų trukmę. Keletui direktyvų – Paukščių ir Buveinių – pereinamųjų laikotarpių buvo pasiūlyta atsisakyti. Lietuva atsižvelgė į Europos Komisijos raginimus dar kartą apsvarstyti pereinamuosius laikotarpius aplinkos sektoriuje bei atsisakė šių direktyvų pereinamųjų laikotarpių.

Siekiant perkelti aplinkos apsaugos *acquis* (Europos Bendrijos teisė) reikalavimus į nacionalinę teisę, LR aplinkos ministerija nuo 1998 m. kasmet parengia apie 30 naujų teisės aktų. Per 1997-2000 metų laikotarpį atsižvelgiant į Paukščių ir Buveinių direktyvų reikalavimus buvo parengti šie svarbūs teisės aktai: LR laukinės gyvūnijos įstatymas, LR laukinės augalijos įstatymas, LR saugomų gyvūnų, augalų, grybų rūšių ir bendrijų įstatymas, Saugomų teritorijų įstatymo naujos redakcijos projektas [12].

Šiuo metu jau dauguma biologinės įvairovės apsaugą reglamentuojančių Europos Sąjungos direktyvų reikalavimų jau yra perkelti į Lietuvos Respublikos teisės aktus.

Saugomoms teritorijoms suteiktas paukščių apsaugai svarbių teritorijų statusas vadovaujantis šiais teisės aktais:

- LR Vyriausybės 2006 m. rugpjūčio 25 d. nutarimas Nr. 819 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 8 d. nutarimo Nr. 399 „Dėl Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų arba jų dalių, kuriose yra paukščių apsaugai svarbių teritorijų, sąrašo patvirtinimo ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų ribų nustatymo“ pakeitimo“ (Žin., 2006, Nr. 92-3635);
- LR Vyriausybės 2004 m. balandžio 8 d. nutarimas Nr. 399 „Dėl Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų arba jų dalių, kuriose yra paukščių apsaugai svarbių teritorijų, sąrašo patvirtinimo ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų ribų nustatymo“ (Žin., 2004, Nr. 55-1899; 2006, Nr. 92-3635).

Aplinkos ministro įsakymai, kuriais patvirtinti vietovių, atitinkančių buveinių apsaugai svarbių teritorijų kriterijus, sąrašai:

- LR aplinkos ministro 2006 m. lapkričio 6 d. įsakymas Nr. D1-518 „Dėl aplinkos ministro 2005 m. birželio 15 d. įsakymo Nr. D1-302 „Dėl Vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašo, skirto pateikti Europos Komisijai, patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2006, Nr. 124-4709);
- LR aplinkos ministro 2005 m. birželio 15 d. įsakymas Nr. D1-302 „Dėl Vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašo, skirto pateikti Europos Komisijai, patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 105-3908; Nr. 106; Nr. 107; Nr. 108);
- LR aplinkos ministro 2004 m. balandžio 29 d. įsakymas Nr. D1-223 „Dėl aplinkos

ministro 2004 m. vasario 4 d. įsakymo Nr. D1-57 „Dėl Vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašo, skirto pateikti Europos Komisijai, ir jose randamų Europinės svarbos natūralių buveinių ir rūšių sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2004, Nr. 172-6352) – negalioja;

- LR aplinkos ministro 2004 m. vasario 4 d. įsakymas Nr. D1-57 „Dėl Vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašo, skirto pateikti Europos Komisijai, ir jose randamų Europinės svarbos natūralių buveinių ir rūšių sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 34-1115; 2004, Nr. 183) – negalioja.

Lietuvoje įsteigtos naujos „Natura 2000“ tinklo teritorijos pagal šiuos aplinkos ministro įsakymus:

- LR aplinkos ministro 2005 m. lapkričio 8 d. įsakymas Nr. D1-531 „Dėl Blinstrubiškio miško, Dotnuvos-Josvainių miškų, Labūnavos miško ir Lančiūnavos miško biosferos poligonų įsteigimo, jų nuostatų ir ribų planų patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 134-4836);
- LR aplinkos ministro 2005 m. kovo 25 d. įsakymas Nr. D1-169 „Dėl Gelednės miško biosferos poligono įsteigimo, jo nuostatų ir ribų plano patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 43-1391);
- LR aplinkos ministro 2005 m. kovo 25 d. įsakymas Nr. D1-170 „Dėl Vizbarų biosferos poligono įsteigimo, jo nuostatų ir ribų plano patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 43-1392);
- LR aplinkos ministro 2005 m. vasario 28 d. įsakymas Nr. D1-111 „Dėl Pertako miško biosferos poligono įsteigimo, jo nuostatų ir ribų patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 31-1013);
- LR aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. D1-724 „Dėl Vainuto miško biosferos poligono įsteigimo, jo nuostatų ir ribų patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 6-169);
- LR aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. D1-661 „Dėl Apšės, Baltosios Vokės, Birvėtos, Svylos ir Vasaknų biosferos poligonų įsteigimo, jų nuostatų ir ribų patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 4-72);
- LR aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 10 d. įsakymas Nr. D1-629 „Dėl Adutiškio-Guntauninkų miškų, Gedžiūnų miško, Gubernijos miško, Padauguvos miško, Plinkšių miško, Rūdninkų miško, Šimonių miško, Taujėnų-Užulėnio miškų ir Žaliosios girios biosferos poligonų įsteigimo, jų nuostatų ir ribų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 181-6713);

- LR aplinkos ministro 2004 m. lapkričio 15 d. įsakymas Nr. D1-590 „Dėl Babtų-Varlupos miškų, Balbieriškio miško, Biržų girios ir Būdos-Pravieniškių miškų biosferos poligonų įsteigimo, Biosferų poligonų nuostatų bei biosferos poligonų ribų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 170-6287).

Teisės aktai, kurie reglamentuoja „Natura 2000“ teritorijų atrinkimo kriterijus, tvarkymo ir gamtotvarkos planų reikalavimus bei kita:

- LR Vyriausybės 2006 m. balandžio 19 d. nutarimas Nr. 380 „Dėl Lietuvos Respublikos 2004 m. kovo 15 d. nutarimo Nr. 276 „Dėl Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2006, Nr. 44-1606);
- LR aplinkos ministro 2006 m. lapkričio 7 d. įsakymas Nr. D1-523 „Dėl aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. D1-645 „Dėl Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2006, Nr. 124-4711);
- LR aplinkos ministro 2006 m. spalio 30 d. įsakymas Nr. D1-501 „Dėl informacijos, reikalingos ataskaitų rengimui pagal 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos ir 1979 m. balandžio 2 d. Tarybos direktyvos 79/409/EEB dėl laukinių paukščių apsaugos reikalavimus, surinkimo“ (Žin., 2006, Nr. 118-4513);
- LR aplinkos ministro 2006 m. rugpjūčio 4 d. įsakymas Nr. D1-368 „Dėl aplinkos ministro 2001 m. balandžio 20 d. įsakymo Nr. 219 „Dėl Gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų kriterijų patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2006, Nr. 88-3497);
- LR aplinkos ministro 2006 m. gegužės 22 d. įsakymas Nr. D1-255 „Dėl Planų ar programų ir planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. 61-2214);
- LR aplinkos ministro 2005 m. birželio 16 d. įsakymas Nr. D1-307 „Dėl aplinkos ministro 2001 m. balandžio 20 d. įsakymo Nr. 219 „Dėl gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų kriterijų patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2005, Nr. 79–2864);
- LR aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymas Nr. D1-645 „Dėl Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 184–6807);
- LR aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 1 d. įsakymas Nr. D1-609 „Dėl Planų ar programų įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 179–6651) – negalioja;
- LR aplinkos ministro 2002 m. balandžio 8 d. įsakymas Nr. 159 „Dėl Europos Bendrijos

svarbos gyvūnų ir augalų rūšių, randamų Lietuvoje, sąrašų patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 40–1513);

- LR aplinkos ministro 2001 m. balandžio 20 d. įsakymas Nr. 219 „Dėl gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų kriterijų patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 37–1271).

Saugomoje teritorijoje, kuri paskelbta „Natura 2000“ teritorija, galioja apsaugos ir naudojimo režimas, nustatytas jos individualiuose nuostatuose, apsaugos reglamente, tvarkymo plane, kituose teritorijų planavimo dokumentuose. Taip pat, į rengiamus dokumentus arba jų pakeitimus yra integruojami Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskelbtų Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų (Žin., 2004, Nr. 41–1335) reikalavimai. Vienintelis pradedamas tiesiogiai taikyti reikalavimas – turi būti atliekami planų ir projektų poveikio teritorijai vertinimai [28].

Svarbiausi teisės aktai, kurie sudaro „Natura 2000“ teritorijų teisinę sistemą, jau parengti, tačiau dar vyksta jau parengtų nutarimų ir įsakymų tobulinimas bei išplėtimas, kuri lemia didesnis Lietuvoje dirbančių specialistų patyrimas bei įgyta kvalifikacija dalyvaujant nacionaliniuose ir tarptautiniuose projektuose bei apmokymuose.

2.2. Paukščių apsaugai svarbių teritorijų (PAST) ir buveinių apsaugai svarbių teritorijų (BAST) steigimo etapai

Paukščių apsaugai svarbių teritorijų (PAST) ir buveinių apsaugai svarbių teritorijų (BAST) steigimas turi keletą ypatumų. Pagal Saugomų teritorijų įstatymo 24 straipsnį [1]:

- sprendimą dėl PAST arba BAST statuso Lietuvos saugomoms teritorijoms (ar jų dalims) suteikimo priima Lietuvos Respublikos Vyriausybė;
- jeigu vietovė nesaugoma, joje įsteigiama Lietuvos saugoma teritorija ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu suteikiamas PAST arba BAST statusas.

Pagal Bendrųjų buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatus [28]:

- vietovių, atitinkančių BAST atrankos kriterijus, sąrašą, skirtą pateikti Europos komisijai, tvirtina Lietuvos Respublikos aplinkos ministras;
- į šį sąrašą gali būti įtraukiamos tiek saugomos, tiek nesaugomos teritorijos.

Paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST) steigiamos 3 etapais (pagal Paukščių direktyvoje nustatytą tvarką):

- 1) atrenkamos vietovės, atitinkančios paukščių apsaugai svarbius kriterijus;
- 2) steigiamos specialios apsaugos teritorijos LR Vyriausybės nutarimu;
- 3) apie įsteigtas teritorijas informuojama Europos Komisija.

Buveinių apsaugai svarbios teritorijos (BAST) steigiamos 4 etapais:

- 1) vietovių, atitinkančių BAST kriterijus, sąrašo sudarymas, patvirtinimas aplinkos ministro įsakymu ir pateikimas Europos Komisijai (t.y. pasiūlytos Europos Bendrijos (EB) svarbos teritorijos);
- 2) biogeografinio regiono EB svarbos teritorijų sąrašo patvirtinimas Europos Komisijos sprendimu (t.y. EB svarbos buveinės);
- 3) nacionalinių saugomų teritorijų steigimas patvirtintose EB svarbos teritorijose;
- 4) BAST statuso suteikimas įsteigtoms nacionalinėms saugomoms teritorijoms LR Vyriausybės nutarimu (t.y. buveinių apsaugai svarbios teritorijos).

Saugoti reikia visas vietas, kurios šalies ir Bendrijos mastu yra reprezentatyvios buveinių ir rūšių apsaugos požiūriu, tai yra, buveinės gerai išreikštos, funkcionalios, apima svarbų procentą nuo šalyje randamo atitinkamo tipo buveinių, o rūšys yra gausios, apima svarbų procentą nuo šalyje gyvenančių atitinkamų rūšių populiacijų bei gali sudaryti svarbias jungtis tarp atskirų svarbių ekosistemų [7; 8; 28; 33].

2.3. „Natura 2000“ teritorijų steigimo procesas Lietuvoje

2003 metais buvo prognozuojama, kad įstojus Lietuvai į Europos Sąjungą ir įsteigus ES svarbių saugomų teritorijų tinklą, Lietuvos saugomų teritorijų plotas (2000 m. – 754 tūkst. ha arba 11,5 % ;2003 m. - 786 tūkst. ha arba 12 %) turėtų išaugti iki 14–15 % [12; 13; 14]. Nors Lietuva į Europos Sąjungą įstojo 2004 m. gegužės 1 d., tačiau dar iki tol buvo pradėtas plėtoti „Natura 2000“ teritorijų tinklas, nes iki įstojimo Lietuva išipareigojusi įsteigti paukščių apsaugai svarbių teritorijų (PAST) ir pateikti vietovių, atitinkančios buveinių apsaugai svarbios teritorijos atrankos kriterijus, sąrašą Europos Komisijai.

Įgyvendinant ES Laukinių paukščių apsaugos direktyvą (79/409/EEB), 2003 metais Lietuvoje vykdant planavimo procedūras, išskirtos 83 paukščių apsaugai svarbios teritorijos (daugiau nei 1000 ha). Iš šių teritorijų: 47 – pateko į esamas saugomas teritorijas, 36 – buvo įsteigtos naujos, kurioms buvo rengiami ribų planai [14].

2004 metais saugomų teritorijų bendras užimamas plotas (be apsaugos zonų) sudarė 14,3 % šalies teritorijos, nes į saugomų teritorijų sistemą buvo įtrauktos įsteigtos naujos „Natura 2000“ teritorijos (3 lentelė; 1 pav.). 39 šalies saugomos teritorijos arba jų dalys buvo įtrauktos į paukščių apsaugai svarbių teritorijų sąrašą, įsteigta 16 naujų ir parengti ribų planai dar 15 tokių teritorijų steigti. Šios 39 PAST buvo įsteigtos dar prieš pradėdant pasirengimus įstojimui į Europos Sąjungą ir 2004 metais jos buvo įtrauktos į LR Vyriausybės patvirtintą paukščių

apsaugai svarbių teritorijų sąrašą [11; 14; 32].

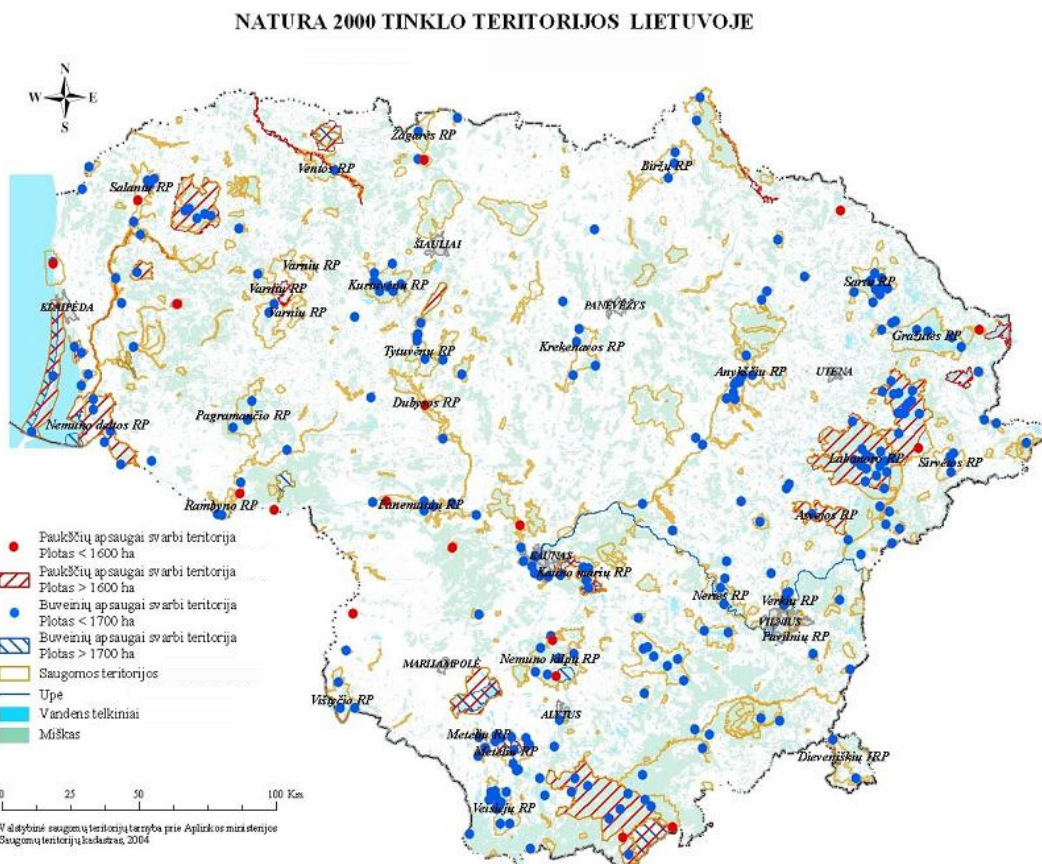
3 lentelė. „Natura 2000“ teritorijų plotai Lietuvoje 2004 metais [15]

Kategorija	Skaičius (vnt.)	Plotas (tūkst. ha)	Šalies teritorijos dalis (%)
Paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST)*	39	334,5	5,12
Buveinių apsaugai svarbios teritorijos (BAST)	271	118,7	1,82
Iš viso:	310	453,2	6,94

* - kadangi dalis PAST ir BAST teritorijų persidengia, plotą reikėtų laikyti orientaciniu

2004 metais „Natura 2000“ teritorijų statusas daugiausiai buvo suteiktas dabartinėms saugomoms teritorijoms (rezervatams, draustiniams, nacionaliniams ir regioniniams parkams, biosferos rezervatui, vandens telkinių apsaugos zonoms) arba jų dalims [15].

Palyginti su 2003 metais, šalies saugomų teritorijų plotas padidėjo 2,6 procentais. Įgyvendinant Paukščių direktyvą, 2004 metais Lietuvoje daugiausiai dėmesio skirta paukščių apsaugai svarbioms teritorijoms. Buvo patvirtinti 3 atkuriamųjų sklypų ir 13 biosferos poligonų ribų planai [15].

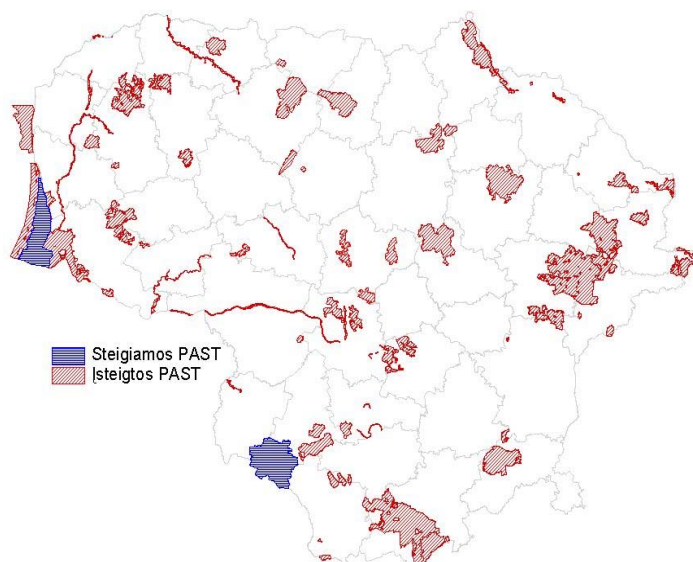

1 pav. „Natura 2000“ teritorijų išsidėstymas Lietuvos Respublikoje 2004 metais [15]

Siekiant išsaugoti visuomenės poreikiams naudojamas ypač vertingas teritorijas, 2004 metais pradėtas rengti neprivatizuojamų teritorijų (paliekamų valstybės nuosavybei) sąrašas. Į ekologiniu požiūriu vertingų teritorijų sąrašą įtrauktos 199 teritorijos, pasižyminčios išskirtine gamtine verte: pelkės, upelių slėniai, pelkėti apyežeriai, nedideli miško masyvai, augalų įvairovė pasižyminčios pievos, ežerų salos, užankantys ežerėliai ir tvenkiniai, daubos, senvagės, riedulynai, geomorfologiniu požiūriu įdomios reljefų formos, retų augalų augavietės ir bendrijos, gamtos paveldo vertybių teritorijos [15].

2005 metais saugomos teritorijos užėmė 15 % bendro šalies ploto, tai yra, padidėjo 0,7 %, o planavimo darbų apimtys išaugo apie 25 %, palyginus su 2004 metais. Daug nuveikta tvirtinant valstybinių parkų tvarkymo planus. 2005 metais, įgyvendinant ES struktūrinių fondų finansuojamą projektą „Saugomų teritorijų steigimo ir planavimo dokumentų rengimas“, buvo pradėti rengti 10 valstybinių parkų tvarkymo planai, 4 valstybinių parkų funkcinio prioriteto zonų specialieji planai, 10 valstybinių parkų tvarkymo planai, 17 buveinių apsaugai svarbių teritorijų ribų planai, 15 paveldo objektų tvarkymo planai [16].

Pagal LR aplinkos ministro 2005 m. lapkričio 8 d. įsakymą Nr. D1-531 „Dėl Blinstrubiškio miško, Dotnuvos-Josvainių miškų, Labūnavos miško ir Lančiūnavos miško biosferos poligonų įsteigimo, jų nuostatų ir ribų planų patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 134-4836) dar buvo įsteigtos 4 naujos vietovės.

2 pav. Įsteigtų ir steigiamų paukščių apsaugai svarbių teritorijų (PAST) išsidėstymas Lietuvoje 2006 metais [28]

Iki 2006 m. rugpjūčio mėn. Lietuvoje buvo įsteigtos 73 paukščių apsaugai svarbios teritorijos (2 pav.), kurių bendras plotas 523,6 tūkstančiai hektarų arba užima apie 8 procentus Lietuvos Respublikos teritorijos [2; 23; 28]. Vadovaujantis LR Vyriausybės 2006 m. rugpjūčio 25 d. nutarimu Nr. 819 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 8 d. nutarimo Nr. 399 „Dėl Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų arba jų dalių, kuriose yra paukščių apsaugai svarbių teritorijų, sąrašo patvirtinimo ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų ribų nustatymo“ pakeitimo“ (Žin., 2006, Nr. 92-3635) jau 77 saugomoms teritorijoms buvo suteiktas PAST statusas.

Šiomet dar planuojama pradėti planavimo procedūras dėl paskutinių 2 saugomų teritorijų įsteigimo (Kuršių marių ir Kalvarijos biosferos poligonai) ir tada Lietuvoje būtų įsteigtos 79 paukščių apsaugai svarbios teritorijos, kurios sudarytų apie 600 tūkst. hektarų arba apie 9,5 procento bendro šalies ploto [28].

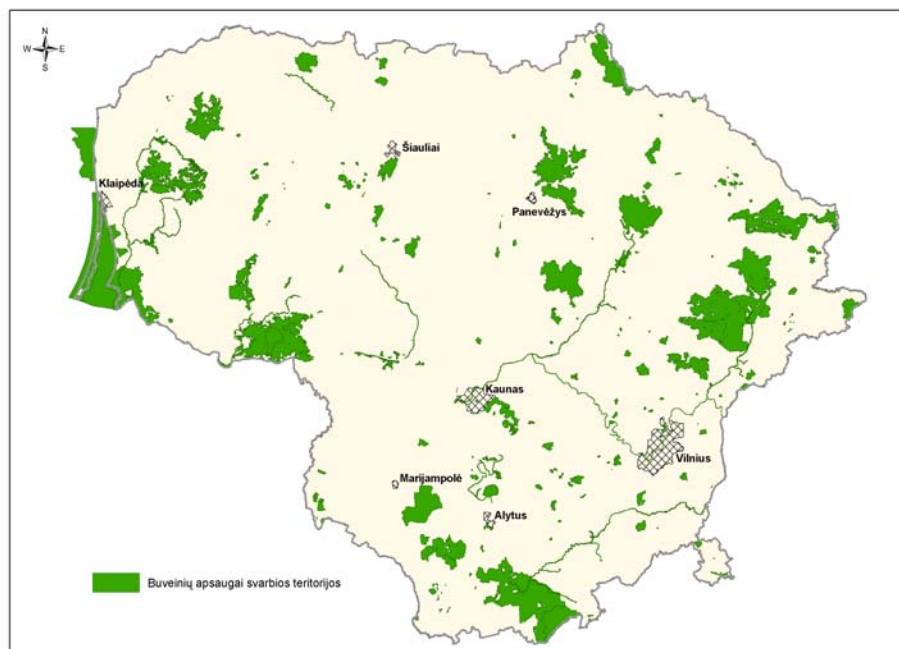
Bendra paukščių apsaugai svarbių teritorijų (PAST) steigimo situacija:

- iki 2004 m. gegužės 1 d. priimtas LR Vyriausybės nutarimas dėl PAST statuso suteikimo 39 vietovėms (buvusios saugomos teritorijos);
- 2004-2006 m. LR Vyriausybės nutarimais ir aplinkos ministro įsakymais įsteigtos 36 naujos saugomos teritorijos (7 valstybiniai draustiniai, 26 biosferos poligonai ir 3 atkuriamieji sklypai);
- nuo 2005 m. iki 2006 m. lapkričio mėn. priimti 3 LR Vyriausybės nutarimai dėl PAST statuso suteikimo 34 vietovėms;
- 2006 m. lapkričio mėn. priimtas LR Vyriausybės nutarimas dėl PAST statuso suteikimo 4 vietovėms;
- per ateinančius metus žadama paskutinėms 2 saugomoms teritorijoms suteikti PAST statusą.

Lietuvoje yra nustatyti 55 iš 218 Europos Sąjungoje saugotinių buveinių tipų, išvardintų Buveinių direktyvoje, kurie pakartotinai patvirtinti LR aplinkos ministro 2006 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. D1-368 „Dėl aplinkos ministro 2001 m. balandžio 20 d. įsakymo Nr. 219 „Dėl Gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų kriterijų patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2006, Nr. 88-3497). Saugomi buveinių tipai apima įvairias jūros, gėlo vandens, smėlynų, pievų, miškų, pelkių buveines.

Pagal LR aplinkos ministro 2006 m. kovo 31 d. įsakymą Nr. D1-144 „Dėl aplinkos ministro 2002 m. balandžio 8 d. įsakymo Nr. 159 „Dėl Europos Bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšių, randamų Lietuvoje, sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2006, Nr. 42-1531), Lietuvoje yra 55 Europos Bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšys, kurioms išsaugoti reikia

steigti buveinių apsaugai svarbias teritorijas: 4 – žinduolių rūšys, 3 – roplių ir varliagyvių, 12 – žuvų ir nęgių, 17 – bestuburių, 11 – augalų, 3 – samanų rūšys, ir 52 paukščių rūšys, kurioms reikia steigti paukščių apsaugai svarbias teritorijas [5; 19; 20].

3 pav. Potencialių buveinių apsaugai svarbių teritorijų išsidėstymas Lietuvoje 2006 metais [28]

Iki 2006 m. lapkričio 5 d. Lietuvoje buvo patvirtintos 266 vietovės (3 pav.) [3; 4], atitinkančios buveinių apsaugai svarbios teritorijos atrankos kriterijus, kurių bendras plotas apie 666 tūkstančių hektarų arba užima apie 10 procentų Lietuvos Respublikos teritorijos [28]. Vadovaujantis LR aplinkos ministro 2006 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr. D1-518 „Dėl aplinkos ministro 2005 m. birželio 15 d. įsakymo Nr. D1-302 „Dėl Vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašo, skirto pateikti Europos Komisijai, patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2006, Nr. 124-4709) vietovių, atitinkančios buveinių apsaugai svarbios teritorijos atrankos kriterijus, sąrašas buvo papildytas 33 naujomis vietovėmis, tai yra, iki 299 [6]. Tačiau šis sąrašas yra nebaigtinis ir bus pildomas bent jau keletą kartų.

2.4. Gamtotvarkos planų rengimas „Natura 2000“ teritorijoms Lietuvoje

Tvarkymo arba gamtotvarkos planai padeda užtikrinti palankią Europos Bendrijos svarbos rūšių ir buveinių apsaugos būklę, tinkamai organizuoti veiklą saugomose teritorijose. Tokie planai nėra būtini, jeigu toje vietovėje rūšys ir buveinės yra tinkamai saugomos. Europos

Sjungos šalyse plačiausiai naudojamas Europos saugomų teritorijų asociacijos EUROSITE gamtotvarkos planų ruošimo formatas [34].

„Gamtotvarkos planas, tai strateginio planavimo dokumentas, kuriame įvertinta ir apibūdinta saugomos teritorijos arba jos dalies ekologinė būklė, kraštovaizdžio apsaugos ir tvarkymo problemos ir galimybės, saugomos nykstančių gyvūnų, augalų ir grybų rūšys, jų buveinės, nustatyti teritorijos tvarkymo tikslai, tvarkymo ir apsaugos priemonės, joms įgyvendinti reikalingos lėšos ir vykdytojai“². Gamtotvarkos planai gali būti „rengiami tais atvejais, kai norint pasiekti užsibrėžtus gamtotvarkos tikslus nebūtina pakeisti saugomos teritorijos ar jos dalies apsaugos ir naudojimo teisinio režimo. Jeigu norint pasiekti gamtotvarkos tikslus būtina papildyti saugomos teritorijos ar jos dalies apsaugos ir naudojimo teisinį režimą naujais reikalavimais, rengiami ir įgyvendinami gamtotvarkos projektai ar kiti teritorijų planavimo dokumentai“². Gamtotvarkos planas nenustato draudimų ar įpareigojimų žemės savininkams, bet nustato veiksmus, kurių turi imtis LR Aplinkos ministerija ir jos reguliavimo sričiai priskirtos įstaigos, kad būtų pasiekta saugomų objektų gera apsaugos būklė [25; 28].

Lietuvoje gamtotvarkos planai pradėti rengti 2004 metais, siekiant įvertinti „Natura 2000“ teritorijose esančių Europos Bendrijos svarbos gamtinių buveinių ir saugomų rūšių apsaugos būklę bei nustatyti palankiai apsaugos būklei išlaikyti ar atkurti reikalingas priemones [11; 16; 25].

„Natura 2000“ teritorijų apsaugai iki 2006 metų buvo parengtas 61 gamtotvarkos planas ir šių planų rengimas vis intensyvėja. Taip pat buvo pradėti rengti 35 gamtotvarkos planai, kuriems skirta Europos Sąjungos struktūrinių fondų parama, ir 6 gamtotvarkos planai, finansuojami PHARE 2003 metų programos projekto, skirto nykstančių floros ir faunos rūšių bei jų arealų apsaugai, lėšomis [16].

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos koordinavo 2002 m. PHARE programos projektą „Gamtotvarkos planų parengimas Lietuvos saugomoms teritorijoms“, kurio viena iš užduočių – parengti 57 saugomų teritorijų, kurios priskirtos „Natura 2000“ tinklui, gamtotvarkos planus. Šio projekto vykdytojais buvo Danijos konsultacinių kompanijų Ramboll ir NEPCon bei Lietuvos ekspertai.

Saugomų teritorijų gamtotvarkos planai buvo rengiami vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 9 d. nutarimu Nr. 709 patvirtinta Saugomų teritorijų strateginio planavimo dokumentų rengimo ir tvirtinimo tvarka (Žin., 2004, Nr. 93-3409), kuri reglamentuoja ir gamtotvarkos planų rengimą, derinimą bei tvirtinimą ir pagal reikalavimų

2 LR Vyriausybės 2004 m. birželio 9 d. nutarimas nr. 709 „Dėl Saugomų teritorijų strateginio planavimo dokumentų rengimo ir tvirtinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 93-3409)

gamtotvarkos plano turiniui aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-645 (Žin., 2004, Nr. 184-6807).

Iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 8 d. nutarimo Nr. 399 (Žin., 2004, Nr. 55-1899) patvirtintų paukščių apsaugai svarbių teritorijų (PAST), buvo atrinktos 20 vietovių, kurioms buvo rengiami gamtotvarkos planai (žr. priedų 3 lentelę; 1-20 teritorijos)

Taip pat buvo atrinktos 37 vietovės (žr. priedų 3 lentelę; 21-57 teritorijos), atitinkančios buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, kurioms buvo rengiami gamtotvarkos planai. Šis vietovių sąrašas buvo patvirtintas LR aplinkos ministro 2004 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. D1-223 „Dėl aplinkos ministro 2004 m. vasario 4 d. įsakymo Nr. D1-57 „Dėl Vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašo, skirto pateikti Europos Komisijai, ir jose randamų Europinės svarbos natūralių buveinių ir rūšių sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2004, Nr. 172-6352), tačiau įpusėjus gamtotvarkos planų rašymui šis įsakymas buvo pakeistas nauju, tai LR aplinkos ministro 2005 m. birželio 15 d. įsakymas Nr. D1-302 „Dėl Vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašo, skirto pateikti Europos Komisijai, patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 105-3908; Nr. 106; Nr. 107; Nr. 108). Naujajame įsakyme išliko tos pačios teritorijos, kurioms buvo rengiami gamtotvarkos planai, tačiau kai kurių iš jų pakito plotas ir saugomų objektų kiekybinė išraiška, todėl šiame darbe buvo analizuojami duomenys pagal aplinkos ministro įsakymą Nr. D1-223 (Žin., 2004, Nr. 172-6352).

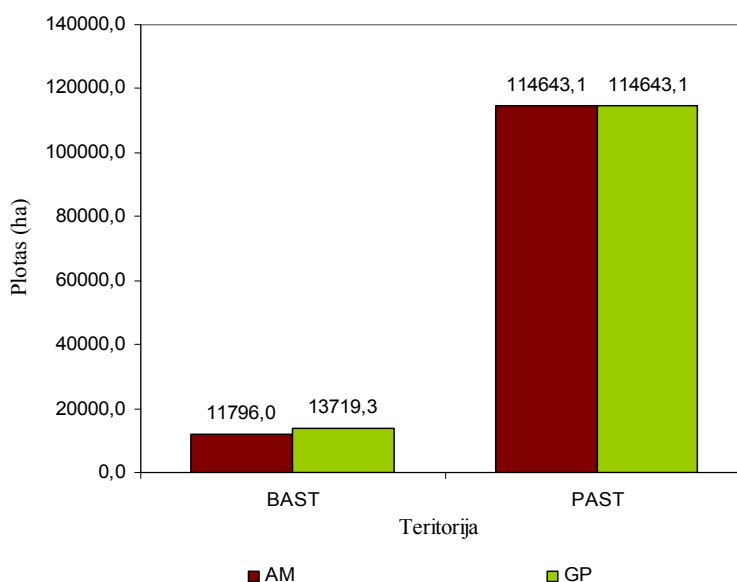
Šis projektas iki 2006 m. sausio mėn. parengė 57 gamtotvarkos planus „Natura 2000“ teritorijoms, kurie yra ruošiami tvirtinti LR aplinkos ministro įsakymu.

2.4.1. Parengtų gamtotvarkos planų „Natura 2000“ saugomoms rūšims pagal Paukščių direktyvą įvertinimas

Parengtų 20 gamtotvarkos planų paukščių apsaugai svarbių teritorijų (toliau – PAST) plotas nepasikeitė – 114 643,1 ha, palyginus šiuos plotus su teisės aktais ir šiais parengtais gamtotvarkos planais. Tačiau, palyginus PAST plotą su vietovėmis, atitinkančiomis buveinių apsaugai svarbių teritorijoje atrankos kriterijus (toliau – potencialios BAST), plotu, paukščių apsaugai svarbių teritorijų plotas yra didesnis net 102 847,1 ha (4 pav., žr. priedų 3 lentelę). Manome, kad tai susiję su paukščio, kaip organizmo, užimamos teritorijos, maitinimosi ir perėjimo bei migracijos savitumais. Kai kurioms paukščių rūšims, pavyzdžiui, juodiesiems gandrums, pelėdoms, tulžiams, geninių šeimos atstovams, reikia didelių ir labai specifinių teritorijų. Juodasis gandras savo perimvietę įsirengia ne mažiau kaip 1000 ha brandžių miškų

plotuose, geninių šeimos paukščiai pasižymi stipriu savo teritorijos gynimu. Todėl, kai kurios paukščių saugomos teritorijos užima keletą tūkstančių hektarų, pvz. Biržų girios biosferos poligonas, arba rūšis yra ypač reta ir jai reikalingos specifinės buveinės, pvz. mėlyngurklei įsteigtas Baltosios Vokės biosferos poligonas.

Kai potencialioms BAST rengiamuose gamtotvarkos planuose buvo siūloma keisti teritorijų ribas dėl buveinių ribų pasikeitimo ar naujų atradimo, todėl pagal LR aplinkos ministro įsakymą Nr. D1-223 (Žin., 2004, Nr. 172-6352) (toliau – AM įsakymas) ir parengtuose gamtotvarkos planuose bendras visų potencialių BAST plotas skiriasi: pagal AM įsakymą užima 11 796,0 ha, o pagal gamtotvarkos planus – 13 719,3 ha. Parengtuose gamtotvarkos planuose plotas padidėjo 1 923,3 ha (4 pav.).

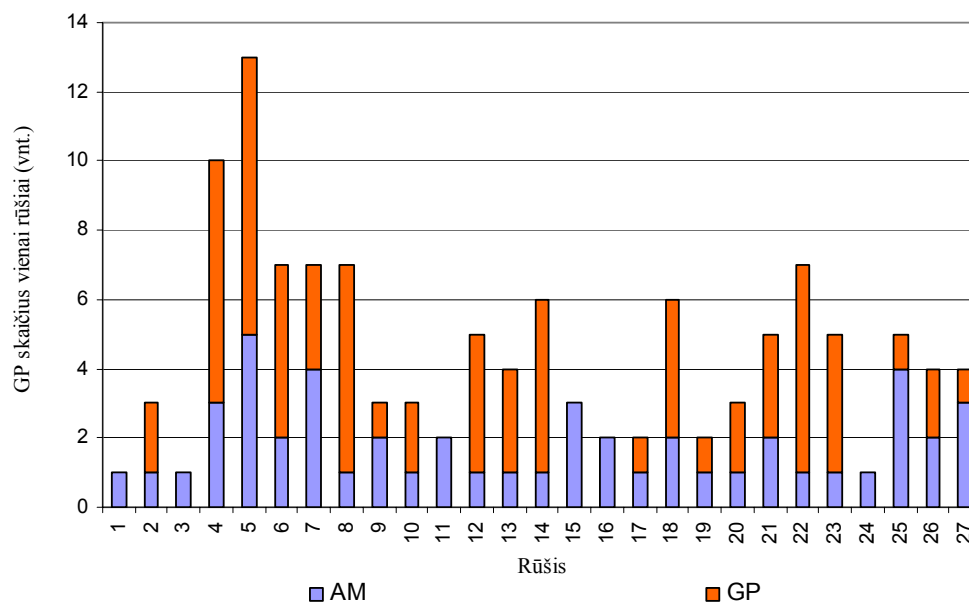

4 pav. Potencialių BAST ir PAST plotų skirtumai: AM – pagal teisės aktus; GP – pagal parengtus gamtotvarkos planus

Pagal teisės aktus, kurie reglamentavo 20 parengtų gamtotvarkos planų saugomų objektų kiekius ir paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST) plotus, vienam saugomam objektui (paukščių rūšiai) (žr. priedų 3 lentelės 1-20 vietoves) teko vidutiniškai 1638,57 ha ploto, kurio standartinis nuokrypis (σ) lygus 1873,88 ha, variacijos koeficientas (v) lygus 114,36 %. Variacijos koeficientas yra labai didelis, kas rodo, kad analizuojamosios imties duomenys yra labai skirtingi. Mažiausias plotas yra 48,90 ha, didžiausias – 7343,40 ha.

Pagal parengtus gamtotvarkos planus, iš 20 analizuojamų PAST vienam saugomam objektui vidutiniškai teko 1577,68 ha ploto, kurio $\sigma = 1852,01$ ha, $v = 117,39$ %. Mažiausias

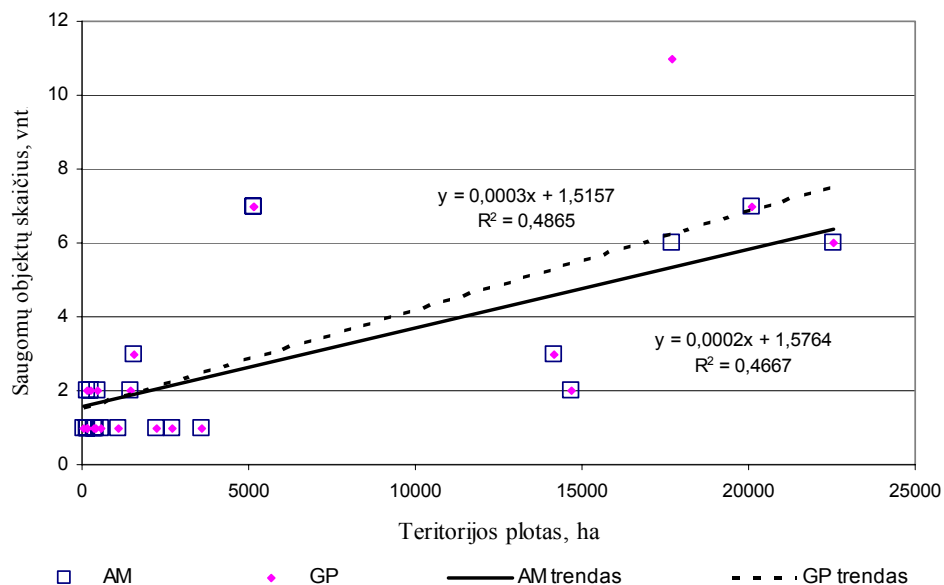
plotas yra 49,90 ha, didžiausias – 7343,40 ha. Rengiant gamtotvarkos planus, buvo aptikta daugiau iš 27 Bendrijos saugomų rūšių buveinių, kurios buvo įtrauktos į gamtotvarkos planų išsaugojimo ir jų buveinių tvarkymo tikslus (5 pav.).

5 pav. Rūšių skaičiaus padidėjimas gamtotvarkos planuose. AM – pagal teisės aktus; GP – pagal parengtus gamtotvarkos planus; rūšys: 1 – baltakaktė žąsis (*Anser albifrons*); 2 – baltnugaris genys (*Dendrocopos leucotos*); 3 – dirvoninis kalviukas (*Anthus campestris*); 4 – gervė (*Grus grus*); 5 – griežlė (*Crex crex*); 6 – jerubė (*Bonasa bonasia*); 7 – juodasis gandras (*Ciconia nigra*); 8 – juodoji meleta (*Dryocopus martius*); 9 – juodoji žuvėdra (*Clidonias niger*); 10 – jūrinis erelis (*Haliaetus albicilla*); 11 – kurtinys (*Tetrao urogallus*); 12 – lėlys (*Caprimulgus europaeus*); 13 – lututė (*Aegolius funereus*); 14 – mažasis erelis rėksnys (*Aquila pomarina*); 15 – mažoji žuvėdra (*Sterna albifrons*); 16 – meldinė nendrinukė (*Acrocephalus paludicola*); 17 – mėlyngurklė (*Luscinia svecica*); 18 – pilkoji meleta (*Picus canus*); 19 – stulgys (*Gallinago media*); 20 – tetervinas (*Tetrix tetrix*); 21 – tripirštis genys (*Picoides tridactylus*); 22 – tulžys (*Alcedo atthis*); 23 – upinė žuvėdra (*Sterna hirundo*); 24 – uralinė pelėda (*Strix uralensis*); 25 – vapsvaėdis (*Pernis apivorus*); 26 – vidutinis genys (*Dendrocopos medius*); 27 – žvirblinė pelėda (*Glaucidium passerinum*)

Daugiausiai iš 27 rūšių į gamtotvarkos planus buvo įtraukta gervių (7), griežlių (8), juodųjų meletų (6) naujų buveinių. Šios rūšys galėjo būti įtrauktos į gamtotvarkos planų tikslus, geriau ištyrus tvarkymo teritorijas ar surinkus daugiau duomenų apie jų būklę. Todėl, parengtuose gamtotvarkos planuose sumažėjo vienam saugomam objektui skirtas PAST plotas, nors bendras saugomų teritorijų plotas nesikeitė - 114643,1 ha (4 pav.).

Pagal parengtus gamtotvarkos planus, PAST saugomų objektų (paukščių rūšių) skaičiaus ir saugomos teritorijos ploto buvo nustatyta teigiama, statistiškai patikima koreliacija (6 pav.).

6 pav. Parengtų gamtotvarkos planų PAST saugomų objektų skaičiaus teigiama priklausomybė nuo teritorijos ploto: AM – pagal teisės aktus; GP – pagal parengtus gamtotvarkos planus

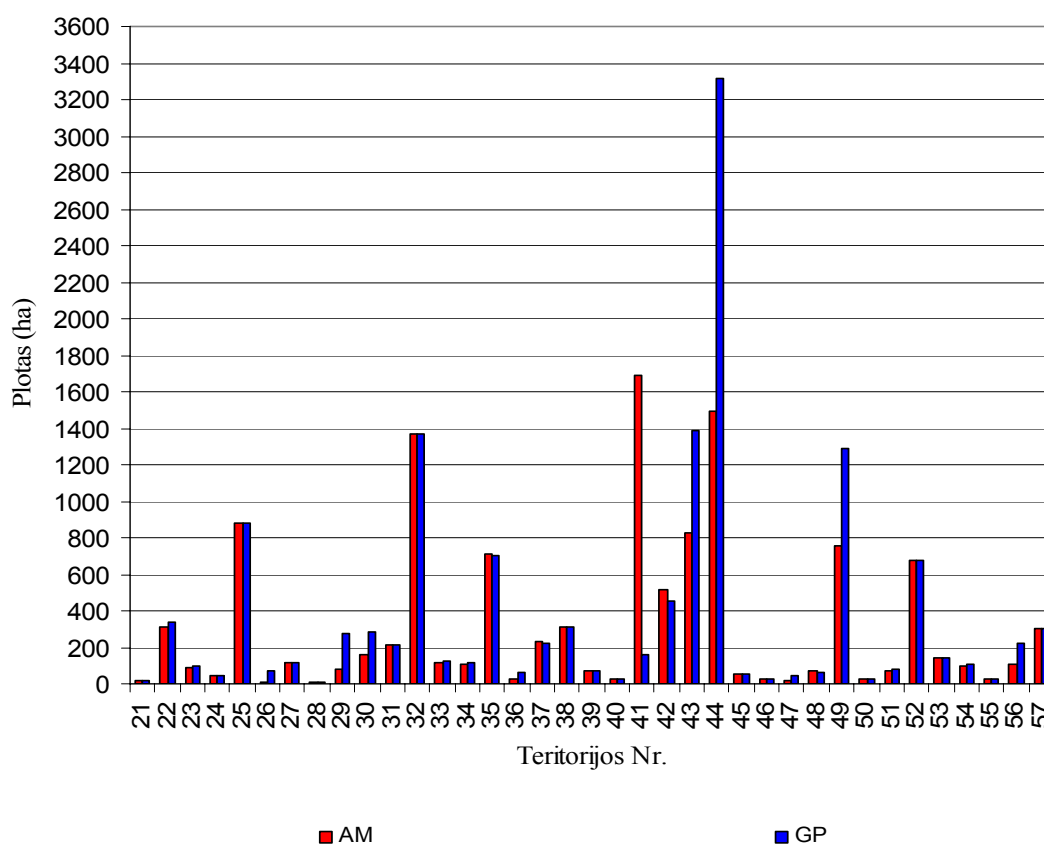
Pagal teisės aktus, kurie reglamentavo 20 parengtų gamtotvarkos planų saugomų objektų kiekius ir paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST) plotus koreliacijos koeficientas (r) lygus 0,68, kas parodo teigiamą statistiškai patikimą ryšį tarp analizuojamų duomenų, kai patikimumo lygmuo (p) mažiau nei 0,001. Parengtų gamtotvarkos planų atveju koreliacijos koeficientas tik keletą dalių yra didesnis: $r = 0,70$ (6 pav.), $p < 0,001$, tai yra, kuo didesnis teritorijos plotas, tuo daugiau gyvena paukščių rūšių, net ir neatsižvelgiant į rūšies nišos specifiškumą.

2.4.2. Parengtų gamtotvarkos planų „Natura 2000“ saugomoms buveinėms ir rūšims pagal Buveinių direktyvą įvertinimas

Pagal LR aplinkos ministro įsakymą Nr. D1-223 (Žin., 2004, Nr. 172-6352) (toliau – AM įsakymas), kuris reglamentavo 37 vietovės, kurios atitinka buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus (toliau – potencialios BAST) gamtotvarkos planų saugomus objektus, jų kiekybinę išraišką bei teritorijos plotus, vienam saugomam objektui (buveinei arba gyvūno ar augalo rūšiai) teko vidutiniškai 76,0 ha ploto, kurio standartinis nuokrypis (σ) lygus 139,44 ha, o variacijos koeficientas (v) – 183,47 %. Variacijos koeficientas šiuo atveju yra labai didelis, kas rodo, kad analizuojamosios imties duomenys yra labai skirtingi. Mažiausias plotas yra 5,00 ha,

didžiausias – 845,50 ha.

Pakoregavus gamtotvarkos planų ribas dėl buveinių plotų padidinimo ar sumažinimo ir aptikus naujų Bendrijos svarbos saugomų objektų, kai kurių potencialių BAST ribos labai pasikeitė (7 pav.). Žymiai padidėjo Praviršulio tyrelio potencialios BAST plotas nuo 1 491 ha iki 3 316 ha, Notigalės pelkės – nuo 823 ha iki 1 391 ha, Spindžiaus miško – nuo 752 ha iki 1 292,7 ha. Keleto potencialių BAST plotas sumažėjo išbraukus nevertingas, ūkinės paskirties, gyvenamąsias teritorijas ar kitais atvejais. Daugiausiai iš visų potencialių BAST sumažėjo Luknelės pės plotas – nuo 1691 ha iki 155,6 ha (7 pav.).

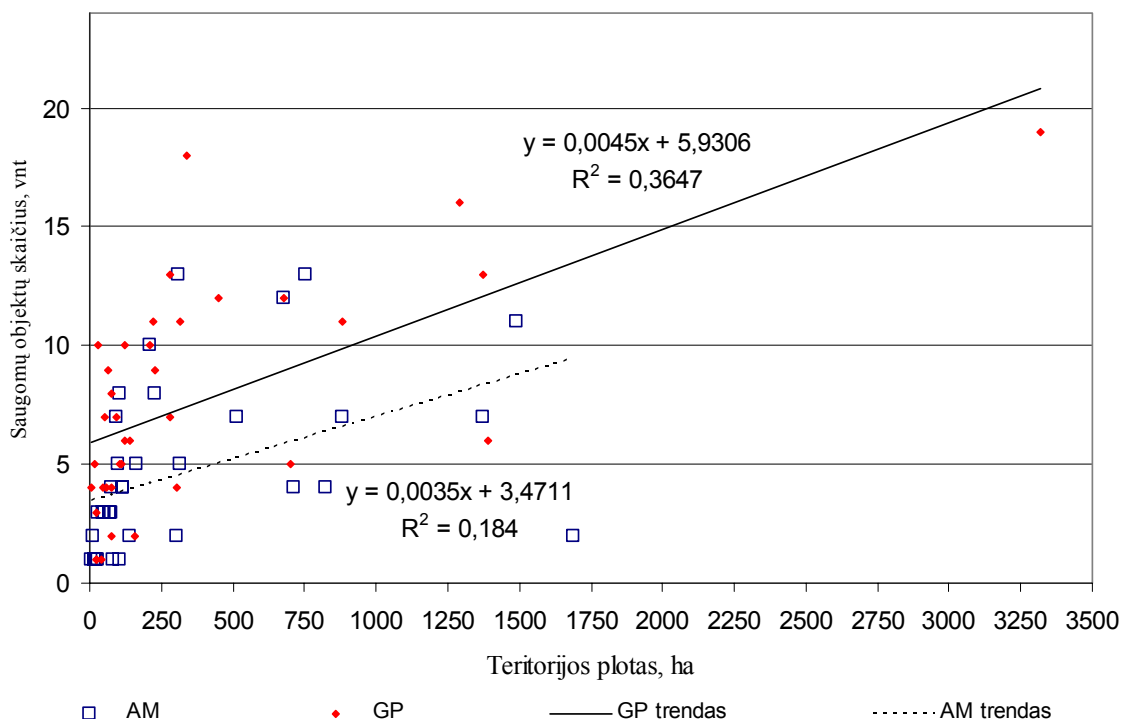

7 pav. Potencialių BAST plotų skirtumai: AM - AM įsakymas; GP - parengti gamtotvarkos planai; 21-57 – vietovių, atitinkančių buveinių apsaugai svarbių teritorijų kriterijus parengtų gamtotvarkos planų numeriai (žr. priedų 3 lentelę)

Rengiant gamtotvarkos planus „Natura 2000“ teritorijoms, išaiškėjo, kad teritorijose atsirado daugiau saugomų buveinių ar rūšių ir pagal AM įsakymą saugomi objektai sudaro 63 % gamtotvarkos planuose nurodytų saugomų objektų, $\sigma = 28,16$ vnt., $v = 44,61$ %.

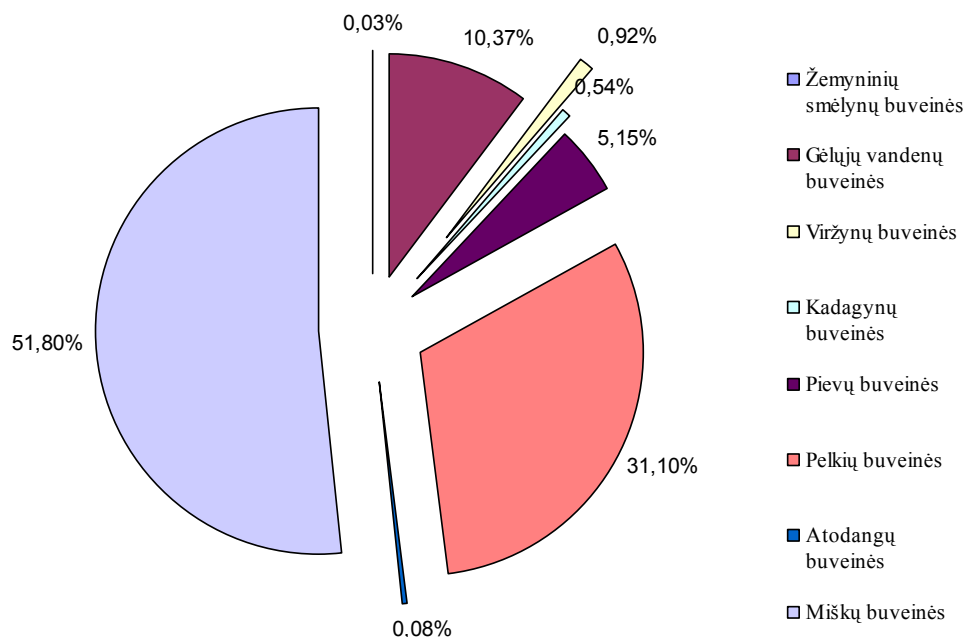
Pagal parengtus gamtotvarkos planus, tarp potencialių BAST saugomų objektų skaičiaus ir saugomos teritorijos ploto buvo nustatyta teigiama, statistiškai patikima koreliacija (8 pav.). Pagal AM įsakymą, koreliacijos koeficientas (r) lygus 0,43, kai patikimumo lygmuo (p) yra

mažiau nei 0,01, tai rodo, kad gauti duomenys yra patikimi. Parengtų gamtotvarkos planų atveju, koreliacijos koeficientas yra didesnis: $r = 0,60$, $p < 0,01$, tai yra, kuo didesnis teritorijos plotas, tuo daugiau yra buveinių tipų arba gyvena daugiau augalų ar gyvūnų rūšių.

8 pav. Paruoštų gamtotvarkos planų BAST saugomų objektų skaičiaus priklausomybė nuo teritorijos ploto pagal AM įsakymą Nr. D1-223 (Žin., 2004, 172-6352) ir gamtotvarkos planus

Gamtotvarkos planai buvo rengiami 8 buveinių grupėms: žemyninių smėlynų, gėlųjų vandenu, viržynų, kadagynų, pievų, pelkių, atodangų ir miškų. Lietuva botaniniu-geografiniu atžvilgiu yra borealinių spygliuočių ir plačialapių miškų juostų sandūroje. Dabar Lietuvoje miškai sudaro 31 %, vandenys – 4 %, pelkės - 2,2 % visos teritorijos [17], todėl miškų buveinės vyrauja tarp saugomų buveinių. Pagal AM įsakymą, 37 potencialiose BAST iš viso miškų buveinės užima 51,80 %, pelkių buveinės – 31,10 %, pievų buveinės – 10,37 %, gėlųjų vandenu – 5,15 % (9 pav.). Pakankamai nemažą dalį nuo saugomų buveinių sudaro pelkių buveinės (31,10 %), nes Lietuvoje yra išlikusių nemažų natūralių pelkių plotų, kuriuos reikia saugoti ir tvarkyti. Pievų buveinės pastaruoju metu taip pat yra apleistos ir užauga krūmais, nyksta ne tik natūralios buveinės, bet ir gyvūnų ir augalų rūšių nišos, todėl jų tvarkymo procentas yra didelis.

9 pav. Buveinių pasiskirstymas procentais pagal AM įsakymą 37 potencialiose BAST

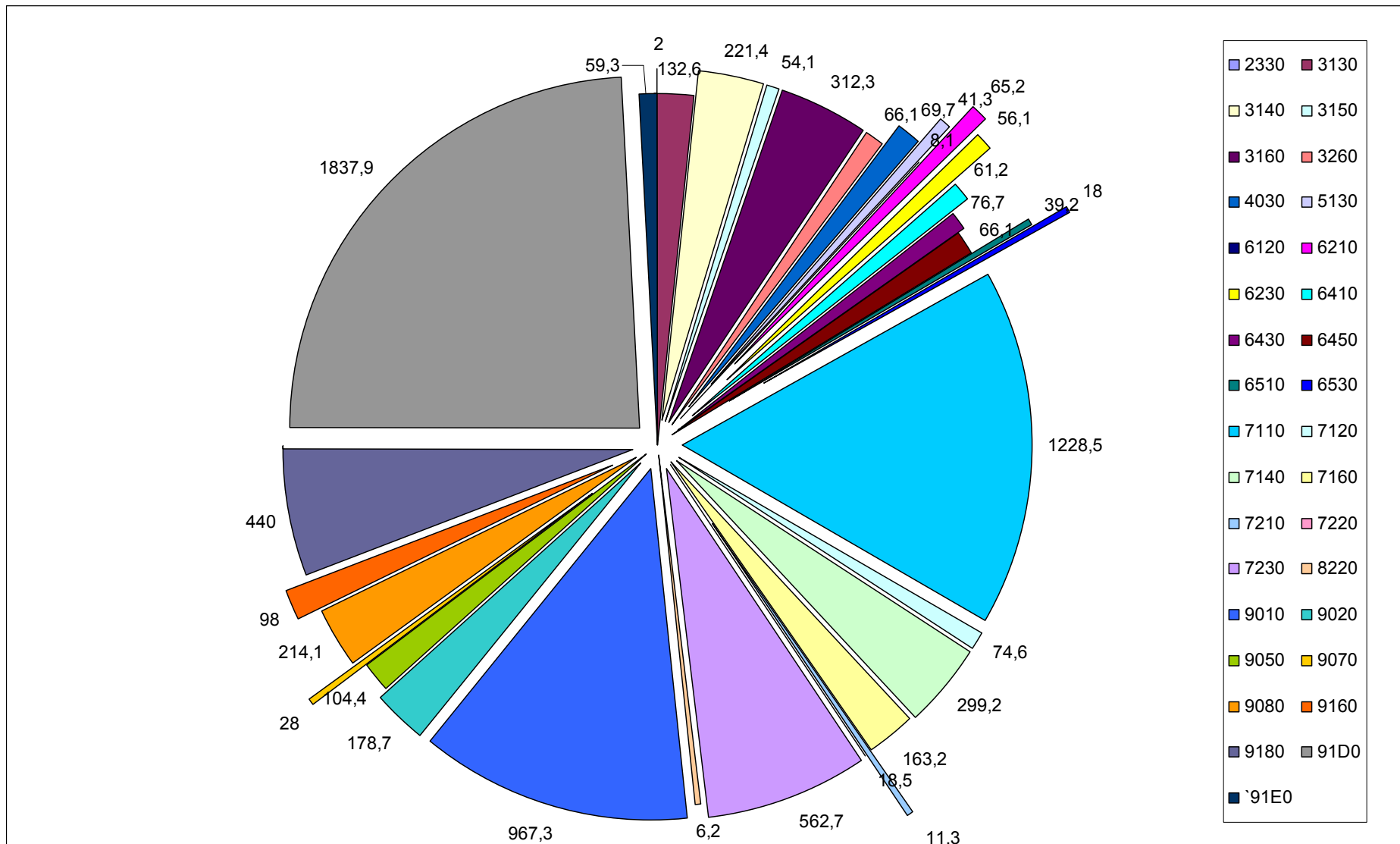
Labai nedideli yra viržynų – 0,92 %, kadagynų – 0,54 %, atodangų – 0,08 % ir žemyninių smėlynų – 0,03 % buveinių plotai (9 pav.) dėl mažo tokių buveinių paplitimo šalyje.

Tarp miškų buveinių didžiausius plotus užima šios buvinės: 91D0 Pelkiniai miškai – 1837,9 ha, 9010 Vakarų taiga – 967,3 ha, 9180 Griovų ir šlaitų miškai – 440 ha, 9080 Pelkėti lapuočių miškai – 214,1 ha (10 pav.). Buvinės 91D0 Pelkiniai miškai tipui priklauso visi aukštapelkiniai raistai, taip pat, įeina į apypelkio miškų kompleksus, formuojasi rūgščios durpės prisipildžiusiuose reljefo pažemėjimuose bei aptinkami visoje Lietuvos teritorijoje [18], todėl toks didelis šios buveinės plotas iš visų buveinių tipų.

Po miško buveinių, didžiausią plotą užima pelkių buvinės: 7110 Aktyvios aukštapelkės – 1228 ha, 7230 Šarmingos žemapelkės – 562,7 ha, 7140 Tarpinės pelkės ir liūnai – 299,2 ha, 7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės – 163,2 ha (10 pav.). Aktyvios aukštapelkės būdinga sudaryti didelius plotus ir šalyje vis dar jos užima nemažas teritorijas, kuriose kaupiasi durpės. Kitos pelkių buvinės užima mažesnius plotelius; jos daugiau fragmentiškos.

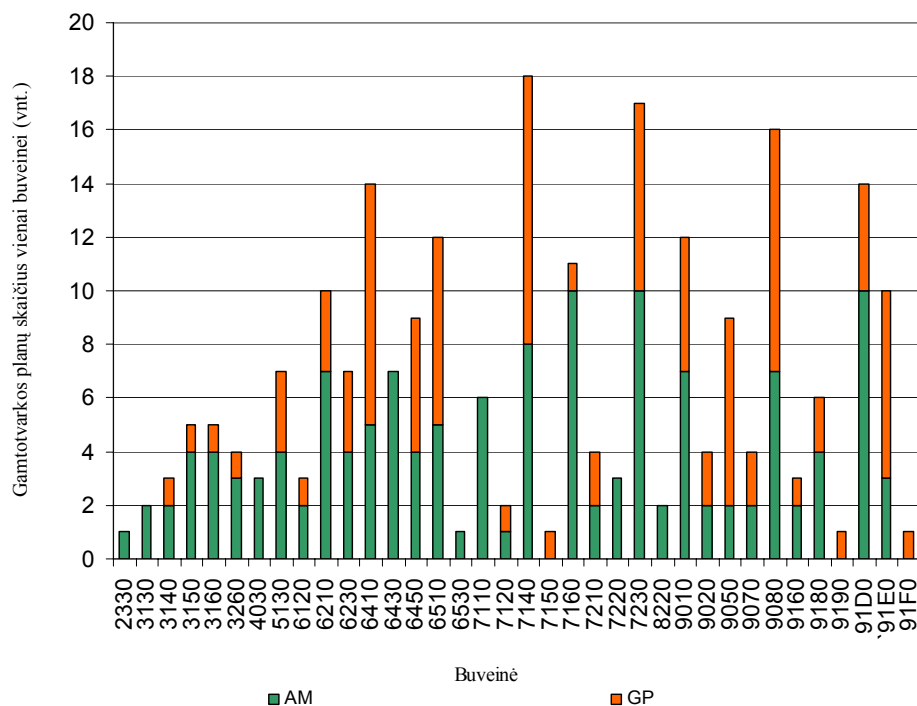
Gėlųjų vandenų buvinės 3140 Ežerai su menturdumblių bendrijomis ir 3160 Natūralūs distrofiniai ežerai užima atitinkamai 221,4 ha ir 312,3 ha. Aštuoni pievų buveinių tipai užima panašų plotą – virš 60 ha. 6120 Karbonatinių smėlynų smiltpievės yra retos šalyje, todėl užima labai mažą plotą – tik 8,1 ha.

Buveinių plotai pagal parengtus gamtotvarkos planus buvo neanalizuoti dėl buveinių plotų duomenų trūkumo (žr. priedų 3 lentelę).

10 pav. Buveinių pasiskirstymas procentais parengtuose gamtotvarkos planuose pagal aplinkos ministro įsakymą Nr. D1-223 (Žin., 2004, Nr. 172-6352). Buveinių kodų paaiškinimus žr. 11 paveiksle

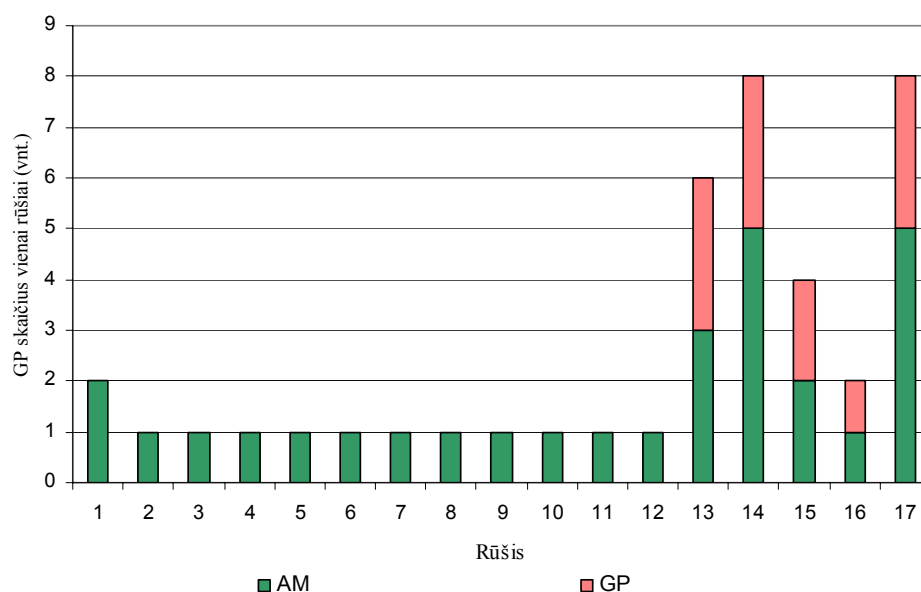
Parengtuose gamtotvarkos planuose po papildomo tyrimo atsirado trys Europos Bendrijos svarbos buveinės, tai 7150 Plikų durpių saidrynai (Aukštojo tyro potenciali BAST), 9190 Sausieji ažuolynai ir 91F0 Paupių guobynai (Praviršulio tyrelio potenciali BAST) (11 pav.). Šios buveinės yra retos Lietuvoje ir dėl nepakankamai geros apsaugos būklės buvo įtrauktos į gamtotvarkos tikslus.

11 pav. Gamtinių buveinių skaičiaus padidėjimas gamtotvarkos planuose: AM – parengti gamtotvarkos planai pagal aplinkos ministro įsakymą Nr. D1-223 (Žin., 2004, Nr. 172-6352); GP – pagal parengtus gamtotvarkos planus. Buveinės kodas ir tipas: 2330 – nesusivėrusios žemyninės smiltpievės; 3130 – mažai mineralizuoti ežerai su būdmainių augalų bendrijomis; 3140 – ežerai su menturdumblių bendrijomis; 3150 – natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių arba aštrių bendrijomis; 3160 – natūralūs distrofiniai ežerai; 3260 – upių sraunumos su kurklių bendrijomis; 4030 – viržynai; 5130 – kadagnai; 6120 – karbotatinių smėlynų smiltpievės; 6210 – stepinės pievos; 6230 – rūšių turtingi briedgaurnai; 6410 – melvelynai; 6430 – eutrofiniai aukštieji žolynai; 6450 – aliuvinės pievos; 6510 – šienaujamos mezofitų pievos; 6530 – miškapievės; 7110 – aktyvios aukštapelkės; 7120 – degradavusios aukštapelkės; 7140 – tarpinės pelkės ir liūnai; 7150 – plikų durpių saidrynai; 7160 – nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės; 7210 – žemapelkės su šakotąja ratainyte; 7220 – šaltiniai su besiformuojančiais tufais; 7230 – šarmingos žemapelkės; 8220 – silikatinių uolienuų atodangos; 9010 – vakarų taiga; 9020 – plačialapių ir mišrūs miškai; 9050 – žolių turtingi eglynai; 9070 – medžiais apaugusios ganyklos; 9080 – pelkėti lapuočių miškai; 9160 – skroblynai; 9180 – griovų ir šlaitų miškai; 9190 – sausieji ažuolynai; 91D0 – pelkiniai miškai; 91E0 – aliuviniai miškai; 91F0 – paupių guobynai

Gamtotvarkos planuose (potencialiose BAST) daugiausiai buvo aptikta 6410 Melvelynų, 6510 Šienaujamų mezofitų pievų, 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų, 7230 Šarmingų žemapelkių,

9080 Pelkėtų lapuočių miškų, 91E0 Aliuvinių miškų buveinių (11 pav.). Pelkių buveinės ne tik yra dažnos vietovėse, kurioms rengiami gamtotvarkos planai, bet ir užima pakankamai didelius plotus (10 pav.). Kitos buveinės neužima didelių plotų. Aštuonių buveinių nepadaugėjo gamtotvarkos planuose, dėl savo retumo ir užimamų mažų plotelių Lietuvoje (2330, 3130, 4030, 6430, 6530, 7220, 8220 buveinių tipai) arba dėl retumo, bet užima didelius plotus (7110 Aktyvios aukštapelkės – 1228,5 ha iš viso (10 ir 11 pav.). Atrandami buveinių tipai padidina Lietuvos saugomų buveinių plotus, o jų didesnę identifikavimą skatina ne tik mokslininkų tobulėjimas ir patirties įgijimas, bet ir stiprėjanti aplinkosauga ir žemės ūkio silpnėjimas kai kuriose šalies vietovėse.

12 pav. Rūšių skaičiaus padidėjimas BAST gamtotvarkos planuose. AM – parengti gamtotvarkos planai pagal aplinkos ministro įsakymą Nr. D1-223 (Žin., 2004, Nr. 172-6352); GP – pagal parengtus gamtotvarkos planus; rūšys: 1 – auksuotoji šaškytė (*Euphydryas aurinia*); 2 – kraujalakis melsvys (*Maculinea teleius*); 3 – šiaurinis auksinukas (*Lycaena helle*); 4 – niūraspalvis auksavabalis (*Osmoderma eremita*); 5 – plačioji dusia (*Dytiscus latissimus*); 6 – pleištinė skėtė (*Ophiogomphus cecilia*); 7 – šarvuotoji skėtė (*Leucorrhina pectoralis*); 8 – ovalioji geldutė (*Unio crassus*); 9 – skiauterėtasis tritonas (*Triturus cristatus*); 10 – raudonpilvė kūmutė (*Bombina bombina*); 11 – balinis vėžlys (*Emys orbicularis*); 12 – europinis plačiaausis (*Barbastella barbastellus*); 13 – pelkinė uolaskėlė (*Saxifraga hirculus*); 14 – dvilapis purvuolis (*Liparis loeselii*); 15 – plačialapė klumpaitė (*Cypripedium calceolus*); 16 – vėjalandė šilagėlė (*Pulsatilla patens*); 17 – žvilgančioji riestūnė (*Hamatocaulis vevicosus*)

Parengtuose gamtotvarkos planuose padaugėjo Bendrijai svarbių augalų rūšių, kurios pagal kitas Buveinių direktyvos rūšių grupes buvo skaitlingiausios. Daugiausiai, po tris naujas augimvietes, buvo aptikta pelkinių augalų - pelkinė uolaskėlė, dvilapis purvuolis ir samana – žvilgančioji riestūnė (12 pav.), kadangi pelkėms skirtų potencialių BAST plotai užima 31,1 %

nuo visų saugomų buveinių plotų, kurioms buvo rengiami gamtotvarkos planai. Kitos gyvūnų grupių rūšys nepagausėjo. Tai galėjo lemti gyvūnų rūšių buveinių specifiškumas ir retumas bei būtinas kvalifikuotas jų identifikavimas, pvz. europinis plačiaausis, beveik visos bestuburių rūšys.

2.5. Parengtų gamtotvarkos planų „Natura 2000“ teritorijoms pastabų įvertinimas

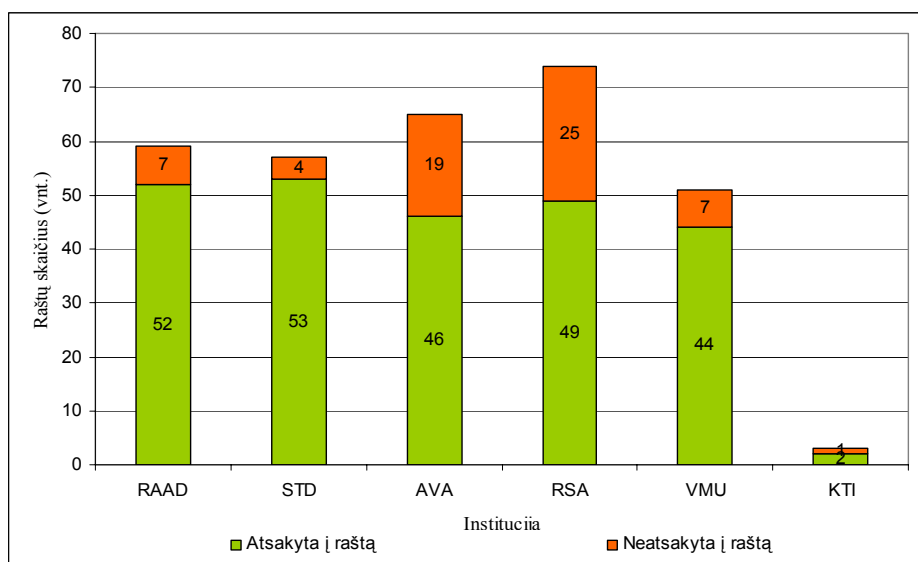
Parengtų gamtotvarkos planų projektai buvo siunčiami derinti suinteresuotosioms institucijoms: regionų aplinkos apsaugos departamentams (RAAD), saugomų teritorijų direkcijoms, apskričių viršininkų ir rajonų savivaldybių administracijoms, valstybinėms miškų urėdijoms ir keletui kitų institucijų (iš viso trys).

Suinteresuotosioms institucijoms iš viso buvo išsiųsti 310 raštai dėl rengiamų gamtotvarkos planų „Natura 2000“ atrinktoms teritorijoms pastabų pateikimo. Iš viso institucijos atsakydamos atsiuntė 247 raštus, kas sudaro 79,7 % nuo visų išsiųstų raštų. Atsakytų raštų procentas yra pakankamai didelis, tačiau atsižvelgiant į siunčiamų raštų svarbumą ir būsimą įtaką teritorijoms (tvarkymo darbai, apribojimai ir kt.), kuriose bus įgyvendinami šie planai, atsakytų raštų skaičius turėtų būti didesnis.

Regionų aplinkos apsaugos departamentams buvo išsiųsta 59 raštai, saugomų teritorijų direkcijoms – 57 raštai, apskričių viršininko administracijoms – 65 raštai, rajonų savivaldybių administracijoms – 74, valstybinėms miškų urėdijoms – 51, kitoms institucijoms - 3 raštai. Nors daugiausiai iš visų institucijų raštų buvo išsiųsta rajonų savivaldybių administracijoms, tačiau į juos atsakė tik 66,2 %. Geriausiai iš visų institucijų į nusiųstus raštus atsakė saugomų teritorijų direkcijos – net 93 %, tai parodo didelį direkcijų susidomėjimą rengiamiems tvarkymo darbams jų teritorijose. Pakankamai gerai į raštus atsakė regionų aplinkos apsaugos departamentai – 88,3 % ir valstybinės miškų urėdijos – 86,27 %. Apskričių viršininko administracijos į siųstus raštus atsakė tik 70,8 % (13 pav.).

Vidutiniškai vienam gamtotvarkos planui buvo išsiųsta apie 5,4 rašto, kurio standartinis nuokrypis (σ) lygus 1,7 rašto. Vienam gamtotvarkos planui mažiausiai buvo išsiųsta 1 raštas, daugiausiai – 10 raštų.

Vidutiniškai vienam gamtotvarkos planui iš suinteresuotųjų institucijų buvo atsiųsti 4,3 rašto, kurio standartinis nuokrypis lygus 2. Didžiausias atsiųstų raštų skaičius vienam gamtotvarkos planui buvo 9, mažiausias – 1 raštas.

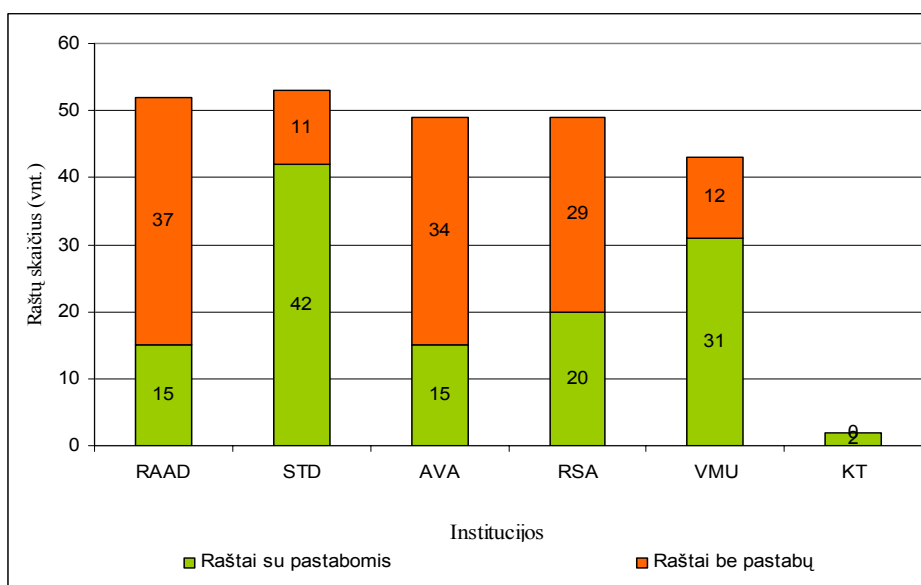

13 pav. Suinteresuotųjų institucijų atsakytų ir neatsakytų raštų santykis: RAAD – regiono aplinkos apsaugos departamentas; STD – saugomos teritorijos direkcija; AVA – apskrities viršininko administracija; RSA – rajono savivaldybės administracija; VMU – valstybinė miškų urėdija; KTI – kitos institucijos

Iš 247 atsakytų raštų iš viso buvo atsiųsti 125 raštai su pastabomis 57 rengiamiems gamtotvarkos planams. Ne tik daugiausiai į raštus, iš visų suinteresuotųjų institucijų, atsakė saugomų teritorijų direkcijos (93 %) ir valstybinės miškų urėdijos (86,3 %), bet ir daugiausiai atsiuntė raštų su pastabomis: atitinkamai – 42 (79,3 %) iš 53 atsiųstų raštų ir 31 (72,1 %) iš 43 raštų (14 pav.).

Apskričių viršininkų ir rajonų savivaldybių administracijos atsiuntė tokį patį raštų skaičių – po 49 raštus. Nors rajonų savivaldybių administracijos mažiausiai iš visų institucijų atsakė į raštus – tik 66,2 %, bet atsiuntė daugiau raštų su pastabomis gamtotvarkos planams nei apskričių viršininkų administracijos: atitinkamai – 20 arba 40,8 % ir 15 arba 30,6 %.

Regionų aplinkos apsaugos departamentai (RAAD) atsiuntė 52 atsakymus iš 59 raštų, tačiau atsiųstieji raštai turėjo mažiausiai pastabų iš visų siuntusiųjų raštus institucijų – tik 15 raštų arba 28,9 %. Daugiausia atsiųsti raštai iš RAAD neturėjo jokių pastabų, kai saugomų teritorijų direkcijos atsiuntė didžiausią raštų su pastabomis skaičių. Tai rodo gana nepakankamą regionų aplinkos apsaugos departamentų įsigilinimą į rengiamus gamtotvarkos planus. Kitos suinteresuotosios institucijos atsiuntė 2 raštus su pastabomis iš 3 raštų (14 pav.).

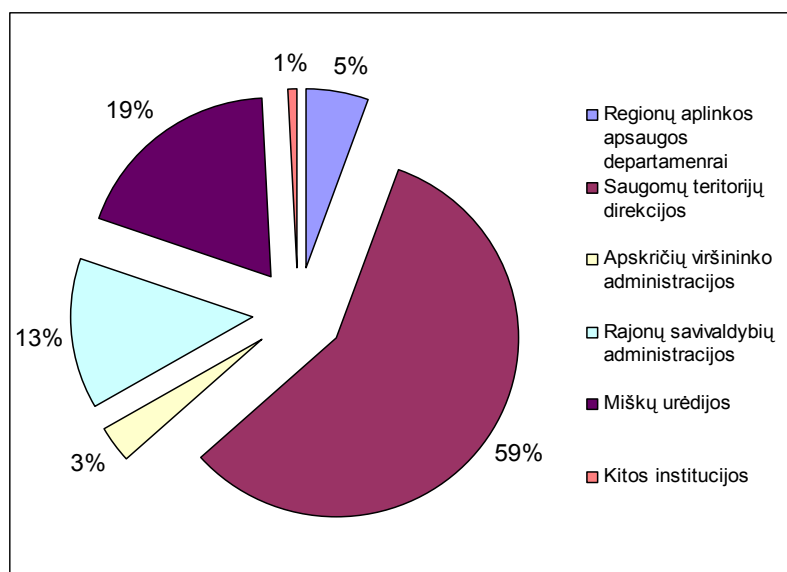
14 pav. Atsakytų ir neatsakytų raštų skaičius pagal suinteresuotąsias institucijas: RAAD – regiono aplinkos apsaugos departamentas; STD – saugomos teritorijos direkcija; AVA – apskrities viršininko administracija; RSA – rajono savivaldybės administracija; VMU – valstybinė miškų urėdija; KT – kitos institucijos

125 atsakytuose raštuose su pastabomis iš viso buvo pateiktos 531 pastaba. Vidutiniškai vienam gamtotvarkos planui buvo pateiktos 9 pastabos, kurio standartinis nuokrypis lygus 8. Didžiausias pastabų skaičius vienam gamtotvarkos planui buvo 36, taip pat buvo gamtotvarkos planų ir be pastabų.

Ketrios suinteresuotosios institucijos atsakė panašų raštų skaičių, tai RAAD – 52, saugomų teritorijų direkcijos – 53, apskričių viršininkų ir rajonų savivaldybių administracijos – po 49 raštus, bet labai skiriasi atsiųstų raštų su pastabomis ir pastabų skaičius. Mažiausiai pastabų atsiuntė apskričių viršininkų administracijos – 18 pastabų iš 15 raštų su pastabomis arba 3 % iš visų institucijų pateiktų pastabų ir RAAD – 29 pastabos iš 15 raštų arba 5 % (15 pav.).

Tai labai mažas pastabų procentas, palyginti su saugomų teritorijų direkcijų atsiųstų pastabų skaičiumi – 310 pastabos iš 42 raštų su pastabomis arba 59 % iš visų institucijų pateiktų pastabų ir valstybinių miškų urėdijų atsiųstomis pastabomis – 102 iš 31 rašto arba 19 %.

Rajonų savivaldybių administracijos iš viso pateikė 72 pastabas iš 20 raštų su pastabomis arba 13 % iš visų institucijų pateiktų pastabų, nors šioms institucijoms buvo siūsta daugiausiai raštų iš visų suinteresuotųjų institucijų (15 pav.).

15 pav. Atsiųstų pastabų skaičius procentais pagal suinteresuotąsias institucijas

Kitos institucijos atsiuntė 4 pastabas į 2 raštus su pastabomis (15 pav.).

Saugomų teritorijų direkcijos atsiuntė didžiausią pastabų skaičių į vieną raštą iš visų institucijų – 27 ir mažiau, o mažiausią skaičių pastabų viename rašte – dvi, atsiuntė viena iš apskrities viršininko administracijų.

2.6. Gamtotvarkos planų parengimo sunkumai ir pasiūlymai

Gamtotvarkos planai Lietuvoje rengiami tik keletą metų, bet jau išryškėjo gana nemažai sunkumų, su kuriais susiduria gamtotvarkos planų rengėjai ir jų vykdytojai.

I. Junevičienė [26] seminario medžiagoje pateikia bendras problemas, su kuriomis susiduriama rengiant, tvirtinant ar įgyvendinant gamtotvarkos planus Lietuvoje. Šias problemas suskirstėme pagal gamtotvarkos plano parengimo etapus ir įtakojančius veiksnius:

1. sunkumai susiję su plano rengimu:

1.1. sunkumai, susiję su žmogiškaisiais veiksniais:

- trūksta patirties rengiant tokio pobūdžio dokumentus;
- gamtotvarkos planus rengia siauras ekspertų ir specialistų ratas;
- požiūris į gamtotvarkos planą, kaip į mokslinį darbą, bet ne į kaip strateginio planavimo dokumentą;

1.2. sunkumai, susiję su gamtotvarkos plano subjektais:

- gamtinės vertybės jau išnaikintos arba ant išnykimo ribos;
- netikslios/nežinomos „Natura 2000“ buveinių ribos;
- duomenų ir informacijos trūkumas;
- nėra parengtos individualios buveinių monitoringo metodikos;

1.3. sunkumai, susiję su ekonominiais veiksniais:

- nėra skiriami papildomi laiko ir lėšų resursai trūkstamiems duomenims surinkti;
- realų kaštų vertinimą sunkina tai, kad tikroji darbų kaina spręsis viešojo pirkimo atviro konkurso metu;
- pernelyg trumpas laikas skiriamas vieno gamtotvarkos plano parengimui;
- sunku surasti teritorijų savininkus;
- kartais sudėtinga suformuluoti kiekybiškai pamatuojamus uždavinius.

2. sunkumai kylantys derinant gamtotvarkos planus:

- ilgai trunkantis procesas;
- vienu metu siunčiama keletas planų ir derinančios institucijos nespėja kokybiškai peržiūrėti parengtus gamtotvarkos planus;
- derinančios institucijos neatsiunčia pastabų į pateiktus gamtotvarkos planus arba juos siunčia gerokai pavėlavę;
- gamtotvarkos planų rengėjams komentarai teikiami nesigilinant į pateiktą dokumentą;
- kartais sunkiai suderinami gamtosauginiai ir ekonominiai interesai.

3. sunkumai kylantys įgyvendinant gamtotvarkos planus:

- atotrūkis tarp gamtotvarkos plano parengimo ir įgyvendinimo;
- žinių trūkumas institucijose, kurios įgyvendins gamtotvarkos plano sprendimus;
- patirties stoka įgyvendinant gamtotvarkinius darbus;
- nėra garantijų, kad bus ir kada bus skiriamas finansavimas darbų įgyvendinimui;
- nebaigta žemės reforma;
- ilgai trunkantis gamtotvarkos plano tvirtinimo procesas.

Apibendrinus šiuos sunkumus, pateikiame keletą pasiūlymų rengiant gamtotvarkos planus:

- kai kurioms teritorijoms galėtų būti rengiamas gamtotvarkos plano supaprastintas variantas (veiksmų planas);
- supaprastinta derinimo tvarka teritorijoms, kur vienas ar pora savininkų;
- vieno gamtotvarkos plano parengimui turėtų būti skiriama daugiau išteklių (laiko, žmogiškieji, finansiniai);

- pirmenybė gamtotvarkos plano parengimui turėtų būti skiriama toms teritorijoms, kurioms reikalingas skubus tvarkymas arba didesnė gamtinių vertybių koncentracija;
- siūlymus, kokioms teritorijoms reiktų skubiai rengti gamtotvarkos planus, galėtų teikti ir saugomų teritorijų direkcijos.

Keliant gamtotvarkos planų rengimo problemas ir atsirandant patarimams kaip juos rengti bei išleidžiant rekomendacinius saugomų objektų vertinimo ir išsaugojimo leidinius, gamtotvarkos planų rengimas ateityje tobulės. Gamtotvarkos planų rengimas yra labai atsakingas darbas, kuris tiesiogiai gali nulemti saugomų vertybių išlikimą ir apsaugos būklės gerėjimą arba paskatinti vertybių sunykimą.

IŠVADOS

1. Saugomų teritorijų „Natura 2000“ tinklo kūrimas Europos Sąjungos šalyse dar vyksta, tačiau steigiant paukščių apsaugai svarbias teritorijas (PAST) ir tvirtinant vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus (potencialios BAST), sąrašus jau pasiekta žymi pažanga. ES šiuo metu didelis dėmesys yra skiriamas Bendrijos svarbos natūralių buveinių ir rūšių tvarkymo planams ir jų finansavimo šaltinių sureguliuvimui. Iki 2010 m. ES siekia sustabdyti biologinės įvairovės nykimą Europoje.
2. Lietuvos Respublikai integruojantis į Europos Sąjungą, nacionalinė teisės sistema sparčiai adaptuojama prie ES direktyvų ir kitų teisės aktų – svarbiausi Lietuvos Respublikos teisės aktai jau parengti ir dabar vyksta jų tobulinimas ir išplėtimas.
3. Iki 2006 m. lapkričio 8 d. Lietuvoje yra įsteigtos 77 PAST ir patvirtintos 299 potencialios BAST, tačiau šis sąrašas nebaigtinis. 2007 m. planuojama, kad Europos Komisija patvirtins pirmąjį buveinių apsaugai svarbių teritorijų sąrašą, kurį bus galima įteisinti LR Vyriausybės nutarimu. Pagal Buveinių direktyvą, Lietuvoje yra nustatyti 55 iš 218 Europos Sąjungoje saugotinių buveinių tipų ir 55 gyvūnų ir augalų rūšys. Pagal Paukščių direktyvą yra patvirtintos 52 Europos Bendrijos svarbos paukščių rūšys.
4. 57 gamtotvarkos planai buvo parengti 20 PAST ir 37 potencialioms BAST. Bendras PAST plotas yra 114 643,1 ha, o potencialių BAST tik – 11 796 ha. Bendras PAST plotas net 89,7 % didesnis nei potencialių BAST.
5. 20 gamtotvarkos planų buvo parengti 27 saugomoms ES paukščių rūšims ir vienam saugomam objektui vidutiniškai teko 1638,57 ha ploto. Papildžius gamtotvarkos planus nauja medžiaga, daugiausiai kaip gamtotvarkos planų tvarkymo objektai buvo griežlės (8 teritorijos), gervės (7), juodosios meletos (6).
6. ES saugomoms 33 buveinėms (8 grupės) ir 17 rūšių buvo parengti 37 gamtotvarkos planai ir vienam saugomam objektui vidutiniškai teko 76 ha ploto. Didžiausią dalį iš buveinių sudarė miškai (51,8 %), pelkės (31,1 %) ir pievos (10,37 %). Gamtotvarkos planus papildžius nauja medžiaga, aptiktos 3 naujos saugomos buveinės (tipai 7150, 9190 ir 91F0) bei daugiausiai padidėjo saugomų miškų, pelkių ir pievų buveinių ir augalų rūšių skaičius.
7. Suinteresuotosios institucijos 79,7 % atsakė į raštus ir iš jų 50,6 % – su pastabomis. Daugiausiai iš visų institucijų atsakė į raštus ir atsiuntė pastabų – saugomų teritorijų direkcijos (93 % ir 79,3 %) ir valstybinės miškų urėdijos (86,3 % ir 72,1 %). Iš viso buvo atsiųstos 531 pastabos, o vienam gamtotvarkos planui vidutiniškai buvo pateiktos 9 pastabos, o daugiausiai – 36 pastabos.

REKOMENDACIJOS

1. Saugomų teritorijų tinklo „Natura 2000“ steigimo procesas Lietuvoje tik įsibėgėja ir dar daug neaiškumų yra praktiniame šio tinklo įgyvendinime: „Natura 2000“ tinklą reglamentuojantys teisės aktai yra nuolat tobulinami ir pildomi, todėl šiame procese dalyvaujantiems asmenims pastoviai reikia sekti šiuos pokyčius. Iš pokalbių su suinteresuotųjų institucijų atstovais paaiškėjo, kad jie labai dažnai tik iš dalies supranta „Natura 2000“ tinklo teisinį statusą, o ypač gamtotvarkos planų įgyvendinimo aspektus. Todėl, autorė siūlo aktyviau informuoti (rengti seminarus, paskaitas, leisti informacinius leidinius) suinteresuotąsias institucijas apie „Natura 2000“ saugomų teritorijų steigimą ir jų tvarkymą, kas pagerintų šio tinklo veikimą.
2. Autorė, remdamasi asmenine patirtimi, rekomenduoja rengiant gamtotvarkos planus „Natura 2000“ teritorijoms skirti daugiau laiko ir finansinių resursų plano parengimui. Dažnai dėl laiko ir finansinių išteklių trūkumo gali nukentėti gamtotvarkos plano kokybė, kas gali turėti neigiamos įtakos saugomų, retų rūšių ir buveinių išsaugojimui ar kilti problemų atliekant tvarkymo darbus.
3. Labai svarbu steigiant „Natura 2000“ teritorijas ir rengiant joms gamtotvarkos planus, naudotis kompetentingų ekspertų duomenimis. Pasitaiko atvejų, kai saugomų vertybių skaičius ir plotai yra netikslūs arba šios vertybės neaptinkamos ar sunykusios.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. LR Seimo 1993 m. lapkričio 19 d. įstatymas Nr. I-301 „Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas“ // Valstybės žinios, 1993, Nr. 63-1188; 2001, Nr. 108-3902.
2. LR Vyriausybės 2004 m. balandžio 8 d. nutarimas Nr. 399 „Dėl Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų arba jų dalių, kuriose yra paukščių apsaugai svarbių teritorijų, sąrašo patvirtinimo ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų ribų nustatymo“ // Valstybės žinios, 2004, Nr. 55-1899.
3. LR aplinkos ministro 2004 m. balandžio 29 d. įsakymas Nr. D1-223 „Dėl aplinkos ministro 2004 m. vasario 4 d. įsakymo Nr. D1-57 „Dėl Vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašo, skirto pateikti Europos Komisijai, ir jose randamų Europinės svarbos natūralių buveinių ir rūšių sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“ // Valstybės žinios, 2004, Nr. 172-6352.
4. LR aplinkos ministro 2005 m. birželio 15 d. įsakymas Nr. D1-302 „Dėl Vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašo, skirto pateikti Europos Komisijai, patvirtinimo“ // Valstybės žinios, 2005, Nr. 105-3908; Nr. 106; Nr. 107; Nr. 108.
5. LR aplinkos ministro 2006 m. kovo 31 d. įsakymas Nr. D1-144 „Dėl aplinkos ministro 2002 m. balandžio 8 d. įsakymo Nr. 159 „Dėl Europos Bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšių, randamų Lietuvoje, sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“ // Valstybės žinios, 2006, Nr. 42-1531.
6. LR aplinkos ministro 2006 m. lapkričio 6 d. įsakymas Nr. D1-518 „Dėl aplinkos ministro 2005 m. birželio 15 d. įsakymo Nr. D1-302 „Dėl Vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašo, skirto pateikti Europos Komisijai, patvirtinimo“ pakeitimo“ // Valstybės žinios, 2006, Nr. 124-4709.
7. Tarybos direktyva (1979 m. balandžio 2 d. 79/409/EEB) dėl laukinių paukščių apsaugos // Oficialusis Europos Bendrijos žurnalas. Nr. L 103, 1979.
8. Tarybos direktyva (1992 m. gegužės 21 d., 92/43/EEB) dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos ir floros apsaugos // Oficialus Europos Bendrijų žurnalas. Nr. L 206. 1992.
9. Barauskas R., Baškytė R., Kirstukas M., Mikalauskas G., Snitkienė L., Valantiejiene V. Lietuvos gamta. Saugomos teritorijos. Kaunas: Lututė, 2004. P. 15.
10. Baškytė R. System of Protected Areas of Lithuania. Vilnius: Žaliosios girios, 2004.
11. Kurlavičius P. Biologinės įvairovės apsauga valstybiniuose miškuose. Kaunas: Lututė, 2006.

12. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija. Aplinkos būklė 2000. Vilnius: Spindulys, 2001. P. 19-21.
13. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija. Aplinkos būklė 2002. Vilnius: Petro ofsetas, 2003. P. 92-94, 99.
14. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija. Aplinkos būklė 2003. Vilnius: Petro ofsetas, 2004. P. 86-88, 101.
15. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija. Aplinkos būklė 2004. Vilnius: Petro ofsetas, 2005. P. 104-107.
16. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija. Aplinkos būklė 2005. Tik faktai. Vilnius: Petro ofsetas, 2006. P. 72-73.
17. Ozolinčius R. (vyr. red.). Lietuvos miškai. Vilnius: Spauda, 2005. P. 9-11.
18. Rašomavičius V. (red.), Sinkevičienė Z., Balsevičius A., Čiuplys R., Patalauskaitė D., Olenin S., Daunys D. Europinės svarbos buveinės Lietuvoje. Vilnius: Daigai, 2001.
19. Raudonikis L. (red.), Baranauskas K., Gudžinskas Z., Ivinskis P., Rimšaitė J., Virbickas T. Europos Sąjungos Buveinių direktyvos saugomos rūšys. Vadovas. Kaunas: Lututė, 2006.
20. Raudonikis L., Stanevičius V., Brazaitis G., Sorokaitė J., Treinys R., Dagys M., Dementavičius D. Europos Bendrijos svarbos gyvūnų rūšių monitoringo metodikos. Paukščiai. Vilnius: Petro ofsetas, 2006. P. 5–6.
21. Stončius D., Treinys R., Mierauskas P. Gamtotvarkos vaidmuo saugant biologinę įvairovę. Vilnius: Daigai, 2001.
22. Hanley N. Sustaining biodiversity in Europe // Nature 2000. European Commission DG ENV Nature Newsletter. 2006, Nr. 20, P. 1-2.
23. Kurlavičius P. Miškai ir biologinė įvairovė: kaip ja rūpinamės dabar ir kaip rūpinsimės artimiausiais metais? // Žurnalas apie gamtą. 2006, Nr. 4. P. 28–29.
24. Miller C., Kettunen M. Natura 2000 finansavimas. Metodinis vadovas // Oficialusis teisės žurnalas, S 73-040009.
25. Janulaitis J. Gamtotvarkos planų rengimas ir įgyvendinimas saugomose teritorijose (neskelbta seminaro medžiaga). Šakiai: Nemuno dviračių trasos plėtra Šakių rajone, 2005 12 15.
26. Junevičienė I. Gamtotvarkos planų rengėjų patirtis rengiant gamtotvarkos planus (neskelbta seminaro medžiaga). Vilnius: 2006 09 13.
27. Klimavičius A. Natura 2000 finansavimas (neskelbta seminaro medžiaga). Sigulga: Financing Instruments for Nature 2000, 2005 02 22-23.

28. Klimavičius A. Europos ekologinis tinklas Natura 2000 Lietuvoje (neskelbta seminaro medžiaga). Vilnius: Natura 2000 Training Programme Workshop Lithuania, 2006 06 27.
29. Nature 2000 Barometer // Nature 2000. European Commission DG ENV Nature Newsletter, 2006, No. 20. P. 16-17.
30. Apie Natura 2000 Lietuvoje // http://www.am.lt/natura2000/lietuvoje_2.php: prisijungimo laikas: 2006-08-23.
31. Baškytė R. Tinkamas dėmesys vertingiausioms Lietuvos teritorijoms // http://www.zalieji.lt/zl/230/Tinkamas_demesys: prisijungimo laikas: 2006-10-10.
32. Drėgvaitė A. Programa Natura 2000: aplinkosauga, naujų darbo vietų kūrimas // <http://www.laimaandrikiene.lt/lt/main/links?ID=120>: prisijungimo laikas: 2006-10-23.
33. Europos Bendrijų Komisija. Komisijos darbinis dokumentas. Natura 2000 // http://ec.europa.eu/environment/nature/nature_conservation/useful_info/documents_publications/pdf/faq_lt.pdf: prisijungimo laikas: 2006-08-12.
34. Greimas E. Natura 2000 Lietuvoje // http://www.am.lt/natura2000/docs/natura%202000_reikalavimai%20ir%20teritoriju%20varkymas.pdf: prisijungimo laikas: 2006-10-26.
35. Komisijos ataskaita apie direktyvos 79/409/EEB dėl laukinių paukščių apsaugos įgyvendinimą. KOM(2006) 164 galutinis // http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/lt/com/2006/com2006_0164lt01.pdf: prisijungimo laikas: 2006-09-12.
36. Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui. 2005 m. Aplinkos politikos apžvalga // http://209.85.129.104/search?q=cache:b8nNC6mQ0-8J:eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/lt/com/2006/com2006_0070lt01.pdf+Natura+2000&hl=lt&gl=lt&ct=clnk&cd=51&lr=lang_lt: prisijungimo laikas: 2006-10-30.
37. Komisijos Komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui. Natura 2000 finansavimas ({SEK(2004}770} {SEK(2004)771}) KOM(2004) 431 galutinis // http://ec.europa.eu/environment/nature/nature_conservation/natura_2000_network/financing_natura_2000/pdf/n2k_workingdoc_lt.pdf: prisijungimo laikas: 2006-10-12.
38. Komisijos sprendimas (2005/101/EB), kuriuo, remiantis Tarybos direktyva 92/43/EEB, patvirtintas borealinio biogeografinio regiono Bendrijos svarbos teritorijų sąrašas. Europos Sąjungos oficialusis leidinys // http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/lt/oj/2005/l_040/l_04020050211lt00010181.pdf: prisijungimo laikas: 2006-10-20.
39. Ignelevičius J., Petrauskas A. Tarptautinės svarbos gamtinės teritorijos Pajūrio

- regioniniame parke // http://www.zvejone.lt/life/index.php?act=group_2&group_2=str.&title_b=Straipsnis%20apie%20Natura%202000%20Pajurio%20RP: prisijungimo laikas: 2006-10-23.
40. Natura 2000: Biologinės įvairovės tinklas Europos sąjungoje // <http://www.am.lt/natura2000/apie.php>: prisijungimo laikas: 2006-10-02.
41. Natura 2000 // <http://neriesparkas.am.lt/natura.html>: prisijungimo laikas: 2006-09-18.
42. Nature 2000 Barometer // http://ec.europa.eu/environment/nature/nature_conservation/useful_info/barometer/pdf/sci.pdf: prisijungimo laikas: 2006-10-23.
43. Saugomos teritorijos ir biologinė įvairovė // http://www.lvmi.lt/vmt/leidiniai.php?form_currentid=161: prisijungimo laikas: 2006-09-12.
44. Sundseth K. Nature 2000 in the Boreal region // http://ec.europa.eu/environment/nature/nature_conservation/useful_info/documents_publications/pdf/boreal.pdf: prisijungimo laikas: 2006-08-25.

„NATURA 2000“ PROCESO POVEIKIO ĮVERTINIMAS LIETUVOJE

SANTRAUKA

Pagrindinės sąvokos: „Natura 2000“ steigimas, Buveinių direktyva, Paukščių direktyva, paukščių apsaugai svarbi teritorija (PAST), buveinių apsaugai svarbi teritorija (BAST), gamtotvarkos planas.

„Natura 2000“, tai specialus Europos Sąjungos saugomų teritorijų tinklas, kurio tikslas – išsaugoti natūralias ir vertingas gamtines buveines bei rūšis nuo išnykimo. Šis ekologinis tinklas buvo įsteigtas pagal dvi Europos Sąjungos gamtos apsaugos direktyvas – Buveinių (92/43/EEB) ir Paukščių (79/409/EEB). Kiekviena Europos Sąjungos šalis narė turi įgyvendinti šių direktyvų reikalavimus: sudaryti Europos Bendrijos saugomų buveinių ir rūšių sąrašus, įsteigti buveinių apsaugai svarbias teritorijas (BAST) ir paukščių apsaugai svarbias teritorijas (PAST) bei užtikrinti jų palankią apsaugos būklę.

Šiuo metu Europos Sąjungoje „Natura 2000“ tinklo steigimas dar nebaigtas, tačiau pasiekta didžiulė pažanga. Europos Komisija planuoja iki 2008 m. pabaigti „Natura 2000“ tinklo formavimą ir iki 2010 m. – paruošti tvarkymo ir apsaugos priemones visoms Europos Bendrijai svarbioms buveinėms ir rūšims.

2004 m. Lietuvos Respublika įstojusi į Europos Sąjungą įsipareigojo įsteigti „Natura 2000“ saugomų teritorijų tinklą ir rūpintis jo apsauga. Svarbiausi Europos Sąjungos teisės aktai jau perkelti į nacionalinę teisės sistema, patvirtinti svarbių ES buveinių ir rūšių sąrašai bei įsteigta dauguma PAST ir, kol kas, vietovės, atitinkančios buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus.

Šiame darbe, kaip vienas iš „Natura 2000“ steigimo elementų, nagrinėjami 57 parengti, bet dar LR aplinkos ministro nepatvirtinti, gamtotvarkos planai „Natura 2000“ saugomoms teritorijoms Lietuvoje. Analizuojama šių planų medžiaga bei jų derinimo su suinteresuotosiomis institucijomis procesas.

EVALUATION OF „NATURA 2000“ PROCESS INFLUENCE IN LITHUANIA

SUMMARY

Keywords: „Nature 2000“ establishment, Habitats Directive, Birds Directive, Special Protected Area, Special Area of Conservation, nature management plan.

“Natura 2000“ is a special network of protected areas of European Union. The objective of this network is to protect and conserve rare and natural habitats and species from their extinction. This ecological network was established according to two EU nature directives – Habitats Directive (92/43/EEC) and Birds Directive (79/409/EEC). Each EU member has to implement requirements of these Directives: create lists of protected habitats and species of European Commission, establish Special Areas of Conservation (SAC) and Special Protected Areas (SPA) and ensure sustainable conservation status for them.

So far the establishment of “Natura 2000“ network in EU is still not finished, but a huge progress has been done. European Commission plans to finalize establishment of “Natura 2000” network until 2008 and prepare management and protection means for all important habitats and species of European Commission until 2010.

The Republic of Lithuania by entering EU in 2004 has committed to establish “Natura 2000” network in Lithuania and ensure its conservation. National legislation is already amended by important EU legislation and lists of important EU habitats and species are already confirmed, moreover, most of SPAs, and so far, only proposed Sites of Community Importance are established.

PRIEDAI

1 lentelė. Europos Sąjungos šalių narių atrinktų vietovių, atitinkančių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, duomenų suvestinė (2006 m. birželio mėnuo) [42]

Šalis narė	Skaičius	Plotas (km ²)	Sausumos vietovių plotas (km ²)	Sausumos vietovių plotas nuo šalies ploto (%)	Jūrinių vietovių skaičius	Jūrinių vietovių plotas (km ²)
Airija	413	10 561	7 175	10,2	92	3 386
Austrija	164	8 884	8 884	10,6	-	-
Belgija	278	3 221	3 040	10,0	1	181
Čekija	841	7 241	7 241	9,2	-	-
Danija	254	11 136	3 177	7,4	118	7 959
Didžioji Britanija	610	25 102	15 972	6,5	41	9 131
Estija	509	10 591	7 172	15,9	34	3 419
Ispanija	1 380	119 104	113 913	22,6	88	5 191
Italija	2 255	43 977	41 750	13,9	162	2 227
Graikija	239	27 641	21 643	16,4	102	5 998
Kipras	26	510	459	8,0	5	50
Latvija	331	7 651	7 095	11,0	6	556
Lenkija	192	13 124	13 124	4,2	-	-
Lietuva	267	6 664	6 493	10,0	2	171
Liuksemburgas	47	383	383	14,8	-	-
Malta	23	39	39	12,5	-	-
Nyderlandai	141	7 510	3 485	8,4	9	4 025
Portugalija	94	16 503	16 013	17,4	23	490
Prancūzija	1 304	48 810	43 204	7,9	90	5 605
Slovakija	382	5 739	5 739	11,8	-	-
Slovėnija	259	6 360	6 359	31,4	3	-
Suomija	1 715	48 552	43 092	12,7	98	5 460
Švedija	3 981	62 557	56 708	13,7	327	5 848
Vengrija	467	13 929	13 929	15,0	-	-
Vokietija	4 617	53 294	35 208	9,9	48	18 086
Europos Sąjunga	20 789	559 082	481 298	12,2	1 249	77 784

2 lentelė. Europos Sąjungos šalių narių paukščių apsaugai svarbių teritorijų duomenų suvestinė (2006 m. birželio mėnuo) [42]

Šalis narė	Skaičius	Plotas (km ²)	Sausumos vietovių plotas (km ²)	Sausumos vietovių plotas nuo šalies ploto (%)	Jūrinių vietovių skaičius	Jūrinių vietovių plotas (km ²)
Airija	131	2 815	2 004	2,9	66	810
Austrija	94	9 275	9 275	11,1	-	-
Belgija	229	2 964	2 964	9,7	-	-
Čekija	38	6 936	6 936	8,8	-	-
Danija	113	14 709	2 536	5,9	59	12 173
Didžioji Britanija	258	14 967	14 257	5,8	3	710
Estija	66	12 161	5 766	12,8	26	6 394
Ispanija	512	92 377	91 803	18,2	20	574
Italija	503	24 865	24 469	8,1	13	396
Graikija	151	13 703	13 136	10,0	16	567
Kipras	7	788	767	13,4	1	21
Latvija	97	6 751	6 232	9,6	4	520
Lenkija	72	33 156	24 362	7,8	3	8 794
Lietuva	73	5 289	5 115	7,8	1	171
Liuksemburgas	12	139	139	5,4	-	-
Malta	6	8	8	2,4	-	-
Nyderlandai	77	10 109	5 197	12,5	7	4 913
Portugalija	50	9 956	9 334	10,1	10	622
Prancūzija	366	45 198	41 928	7,6	63	3 269
Slovakija	38	12 295	12 295	25,2	-	-
Slovėnija	27	4 656	4 653	23,0	1	3
Suomija	467	30 868	25 301	7,5	66	5 567
Švedija	530	28 764	25 731	6,2	107	3 033
Vengrija	55	13 519	13 519	14,5	-	-
Vokietija	568	48 102	31 885	8,9	14	16 216
Europos Sąjunga	4 540	444 368	379 614	9,6	480	64 754

3 lentelė. Paukščių apsaugai svarbių teritorijų (PAST) (Nr. 1-20) ir vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus (Nr. 21-57), kurioms buvo rengiami gamtotvarkos planai, duomenų suvestinė

Eil. Nr.	Saugomos vietovės pavadinimas ir kodas	Plotas pagal teisės aktus (ha) ⁽¹⁾	Plotas pagal gamtotvarkos planus (ha) ⁽²⁾	Saugomos vertybės pagal teisės aktus ⁽¹⁾	Individu skaičius arba buveinių plotas ⁽¹⁾	Saugomos vertybės pagal parengtus gamtotvarkos planus ⁽²⁾	Individu skaičius arba buveinių plotas ⁽²⁾
1	Baltosios Vokės šlapžemės (LTSLUB003)	1070,9	1070,9	Mėlyngurklė, <i>Luscinia svecica</i>	-	Mėlyngurklė, <i>Luscinia svecica</i> ⁽³⁾	3–5 giedantys patinai
						Didysis baublys, <i>Botaurus stellaris</i>	3–5 giedantys patinai
						Gulbė giesmininkė, <i>Cygnus cygnus</i>	2 perinčios poros
						Nendrinė lingė, <i>Circus aeruginosus</i>	5-6 perinčios poros
						Startsakalis, <i>Falco columbarius</i>	1 perinti pora
						Švygžda, <i>Porzana porzana</i>	6-8 giedantys patinai
						Plovinė vištelė, <i>Porzana parva</i>	3 perinčios poros
						Gervė, <i>Grus grus</i>	1 perinti pora
						Raudonkojis tulikas, <i>Tringa totanus</i>	1-2 perinčios poros
						Tikutis, <i>Tringa glareola</i>	3 perinčios poros
						Upinė žuvėdra, <i>Sterna hirundo</i>	10-15 perinčių porų
						Juodoji žuvėdra, <i>Chlidonias niger</i>	10-15 perinčių porų
						Tulžys, <i>Alcedo atthis</i>	1 perinti pora
						Plėšrioji medšarkė, <i>Lanius excubitor</i>	4 perinčios poros
						Paprastoji medšarkė, <i>Lanius collurio</i>	5-10 perinčių porų
						Ūsuotoji zylė, <i>Panurus biarmicus</i>	2 perinčios poros
						Raudonpilvė kūmutė, <i>Bombina bombina</i>	Virš 1000 ind.
						Ūdra, <i>Lutra lutra</i>	-
		7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	-				
		7230, Šarmingos žemapelkės	-				

						9080, Pelkėti lapuočių miškai	-
2	Biržų giria (LTBIRB001)	17683,3	17683,3	Juodasis gandrai, <i>Ciconia nigra</i>	-	Juodasis gandrai, <i>Ciconia nigra</i>	10 perinčių porų
				Jerubė, <i>Bonasa bonasia</i>	-	Jerubė, <i>Bonasa bonasia</i>	100 perinčių porų
				Gervė, <i>Grus grus</i>	-	Gervė, <i>Grus grus</i>	20-30 perinčių porų
				Uralinė pelėda, <i>Strix uralensis</i>	-	Uralinė pelėda, <i>Strix uralensis</i>	9-10 perinčių porų
				Žvirblinė pelėda, <i>Glaucidium passerinum</i>	-	Žvirblinė pelėda, <i>Glaucidium passerinum</i>	15-25 perinčių porų
				Pilkoji meleta, <i>Picus canus</i>	-	Pilkoji meleta, <i>Picus canus</i>	20-30 perinčių porų
						Mažasis erelis rėksnys, <i>Aquila pomarina</i>	15-20 perinčių porų
						Tripirštis genys, <i>Picoides tridactylus</i>	30 perinčių porų
						Vapsvaėdis, <i>Pernis apivorus</i>	4 perinčios poros
						Tetervinas, <i>Tetrix tetrix</i>	20 giedančių patinų
						Baltnugaris genys, <i>Dendrocopos leucotos</i>	10 perinčių porų
						9010, Vakarų taiga	-
						9020, Plačialapių ir mišrūs miškai	-
						9050, Žolių turtingi eglynai	-
						9080, Pelkėti lapuočių miškai	-
						91D0, Pelkiniai miškai	-
						Baltamargė šaškytė, <i>Euphydryas maturna</i>	-
						Didysis auksinukas, <i>Lycaena dispar</i>	-
						Lušis, <i>Lynx lynx</i>	-
						Skiauterėtasis tritonas, <i>Triturus cristatus</i>	-
						Griežlė, <i>Crex crex</i>	5 griežiantys patinai
						Lututė, <i>Aegolius funereus</i>	2 perinčios poros

						Lėlysis, <i>Caprimulgus europaeus</i>	-
						Juodoji meleta, <i>Dryocopus martius</i>	10-20 perinčių porų
						Vidutinis margasis genys, <i>Dendrocopos medius</i>	-
						Ūdra, <i>Lutra lutra</i>	-
						Baltasis kiškis, <i>Lepus timidus</i>	-
3	Blinstrubiškio miškas (LTRASB002)	2215,3	2215,3	Jūrinis erelis, <i>Haliaeetus albicilla</i>	-	Jūrinis erelis, <i>Haliaeetus albicilla</i>	3 perinčios poros
						Juodasis gandra, <i>Ciconia nigra</i>	2-3 perinčios poros
						Juodasis peslys, <i>Milvus migrans</i>	1 perinti pora
						Mažasis erelis rėksnys, <i>Aquila pomarina</i>	-
						Griežlė, <i>Crex crex</i>	10 giedančių patinų
						Gervė, <i>Grus grus</i>	Iki 10 perinčių porų
						Juodoji meleta, <i>Dryocopus martius</i>	5 perinčios poros
						Pilkoji meleta, <i>Picus canus</i>	-
						Lygutė, <i>Lullula arborea</i>	-
						Ūdra, <i>Lutra lutra</i>	-
4	Erlas ir Salanto upių senslėniai (Nasrėnų pievos) (LTSKUB002)	1463,1	1463,1	Griežlė, <i>Crex crex</i>	-	Griežlė, <i>Crex crex</i>	35 perinčios poros
				6210, Stepinės pievos	13,0 ha	6210, Stepinės pievos	-
						Juodasis apolonas, <i>Parnassius mnemosyne</i>	-
						Didysis auksinukas, <i>Lycaena dispar</i>	-
						Nendrinė lingė, <i>Circus aeruginosus</i>	2 perinčios poros
						Švygžda, <i>Porzana porzana</i>	3 perinčios poros
						Tulžys, <i>Alcedo atthis</i>	2 perinčios poros
						Paprastoji medšarkė, <i>Lanius colurio</i>	8 perinčios poros
						Ūdra, <i>Lutra lutra</i>	-
5	Nemuno slėnio pievos ties Viešvile (LTTAUB004)	584,6	584,6	Griežlė, <i>Crex crex</i>	-	Griežlė, <i>Crex crex</i>	60 giedančių patinų
						Švygžda, <i>Porzana porzana</i>	-
						Ūdra, <i>Lutra lutra</i>	-
6	Karaviškių	353	353,0	Kurtinys, <i>Tetrao urogallus</i>	-	Kurtinys, <i>Tetrao urogallus</i>	10-15 giedančių patinų

						Jerubė, Bonasa bonasia	3-4 perinčios poros
						Gervė, Grus grus	1-2 perinčios poros
						Lututė, Aegolius funereus	1 perinti pora
						Tripirštis genys, Picoides tridactylus	1-2 perinčios poros
						Ūdra, Lutra lutra	-
						9010, Vakarų taiga	-
						9080, Pelkėti lapuočių miškai	-
						91D0, Pelkiniai miškai	-
						91T0, Kerpinis pušynas	-
7	Minijos upės slėnis (LTKLAB005)	461,3	461,3	Griežlė, Crex crex	-	Griežlė, Crex crex	30-50 perinčių porų
				Tulžys, Alcedo atthis	-	Tulžys, Alcedo atthis	10-20 perinčių porų
						3260, Upių sraunumos su kurklių bendrijomis	-
						6210, Stepinės pievos	-
						6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai	-
						6510, Šienaujamos mezofitų pievos	-
						8220, Silikatinių uolienu atodangos	-
						9070, Medžiais apaugusios ganyklos	-
						9180, Griovų ir šlaitų miškai	-
						Kirtiklis, Cobitis taenia	-
						Paprastasis kūjagalvis, Cottus gobio	--
						Baltijos lašiša, Salmo salar	-
						Kartuolė, Rhodeus sericeus amarus	-
						Paprastoji medšarkė, Lanius colurio	-
						Ūdra, Lutra lutra	-
8	Nemunėlio upės slėnis (LTKLAB002)	2706,1	2706,1	Griežlė, Crex crex	-	Griežlė, Crex crex	100 griežiančių patinų
						6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai	-

						6450, Aliuvinės pievos	-
						6510, Šienaujamos mezofitų pievos	-
						Didysis auksinukas, Lycaena dispar	-
						Ovalioji geldutė, Unio crassus	-
						Švygžda, Porzana porzana	3-5 griežiantys patinai
						Pilkoji meleta, Picus canus	-
						Gervė, Grus grus	5-10 perinčios poros
						Ūdra, Lutra lutra	-
9	Nemunas tarp Pelešiškių ir Balbieriškio (LTPRIB006)	396,5	396,5	Mažoji žuvėdra, Sterna albifrons	-	Mažoji žuvėdra, Sterna albifrons	35 perinčios poros
						3270, Dumblingos upių pakrantės	-
						Salatis, Aspius aspius	-
						Kartuolė, Rhodeus sericeus amarus	-
						Paprastasis kirtiklis, Gobitis taenia	-
						Upinė žuvėdra, Sterna hirundo	40 perinčių porų
						Tulžys, Alcedo atthis	4-5 perinčios poros
						Paprastoji medšarkė, Lanius colurio	-
						Ūdra, Lutra lutra	-
10	Nemunas tarp Prienų ir Lengveniškių (LTPRIB005)	140	140,0	Mažoji žuvėdra, Sterna albifrons	-	Mažoji žuvėdra, Sterna albifrons	35 perinčios poros
				Upinė žuvėdra, Sterna hirundo	-	Upinė žuvėdra, Sterna hirundo	90 perinčių porų
						3270, Dumblingos upių pakrantės	-
						Kartuolė, Rhodeus sericeus amarus	-
						Salatis, Aspius aspius	-
						Kirtiklis, Cobitis taenia	-
						Tulžys, Alcedo atthis	3-4 perinčios poros

						Paprastoji medšarkė, Lanius colurio	-
11	Nemuno upės pakrantės tarp Smalininkų ir Kulautuvos (LTKAUB001)	3611,3	3611,3	Mažoji žuvėdra, Sterna albifrons	-	Mažoji žuvėdra, Sterna albifrons	50-150 perinčių porų
						3270, Dumblingos upių pakrantės	-
						Baltijos lašiša, Salmo salar	-
						Upinė nėgė, Lampetra fluviatilis	-
						Kirtiklis, Cobitis taenia	-
						Kartuolė, Rhodeus sericeus amarus	-
						Salatis, Aspius aspius	-
						Švygžda, Porzana porzana	-
						Upinė žuvėdra, Sterna hirundo	110 perinčių porų
						Tulžys, Alcedo atthis	10 perinčių porų
						Paprastoji medšarkė, Lanius colurio	-
						Raiboji devynbalsė, Sylvia nisoria	-
						Ūdra, Lutra lutra	-
12	Rūdninkų giria (LTSALB002)	20080,5	20080,5	Vapsvaėdis, Pernis apivorus	-	Vapsvaėdis, Pernis apivorus	12 perinčių porų
				Tetervinas, Tetrix tetrix	-	Tetervinas, Tetrix tetrix	40 giedančių patinų
				Kurtinys, Tetrao urogallus	-	Kurtinys, Tetrao urogallus	20 giedančių patinų
				Lututė, Aegolius funereus	-	Lututė, Aegolius funereus	10 perinčių porų
				Lėlys, Caprimulgus europaeus	-	Lėlys, Caprimulgus europaeus	40 perinčių porų
				Tripirštis genys, Picoides tridactylus	-	Tripirštis genys, Picoides tridactylus	8 perinčios poros
				Dirvoninis kalviukas, Anthus campestris	-	Dirvoninis kalviukas, Anthus campestris	10 perinčių porų
						Mažasis erelis rėksnys, Aquila pomarina	3-5 perinčios poros
						Jerubė, Bonasa bonasia	50 perinčių porų
						Griežlė, Crex crex	16 griežiančių patinų
						Gervė, Grus grus	10 perinčių porų
						Didysis apuokas, Bubo bubo	2 perinčios poros

						Juodoji meleta, Dryocopus martius	30 perinčių porų
						Pilkoji meleta, Picus canus	8 perinčios poros
						Žvirblinė pelėda, Glauclidium passerinum	2 perinčios poros
						Juodasis gandra, Ciconia nigra	1 perinti pora
						Jūrinis erelis, Haliaetus albicilla	1 perinti pora
						Tikutis, Tringa glareola	1-2 perinčios poros
						Lygutė, Lulula arborea	20 perinčių porų
						Tulžys, Alcedo atthis	2 perinčios poros
						Plėšrioji medšarkė, Lanius excubitor	4 perinčios poros
						Paprastoji medšarkė, Lanius colurio	5-10 perinčių porų
						Ūdra, Lutra lutra	-
						Baltasis kiškis, Lepus timidus	-
						6230, Rūšių turtingi briedgaurnai	19,9 ha
						9010, Vakarų taiga	208,0 ha
						9080, Pelkėti lapuočių miškai	166,4 ha
						91D0, Pelkiniai miškai	332,8 ha
13	Sausgalvių pievos (LTSLUB003)	240,4	240,4	Stulgys, Gallinago media	-	Stulgys, Gallinago media	-
				Meldinė nendrinukė, Acrocephalus paludicola	-	Meldinė nendrinukė, Acrocephalus paludicola	-
				Tikutis, Tringa glareola			-
				Griežlė, Crex crex			-
				Švygžda, Porzana porzana			-
				Ūdra, Lutra lutra			-
14	Senrusnės ir sennemunės ežerai (LTSLUB002)	1585,7	1585,7	Juodoji žuvėdra, Clidonias niger	-	Juodoji žuvėdra, Clidonias niger	80 perinčių porų
				Griežlė, Crex crex	-	Griežlė, Crex crex	80 giedančių patinų
				Baltakaktė žąsis, Anser albifrons	-	Baltakaktė žąsis, Anser albifrons	10000 ind. per migraciją
				Didysis baublys, Botaurus stellaris			2 giedantys patinai
				Baltasis gandra, Ciconia ciconia			6 perinčios poros
				Šaukštasnapė anti, Anas clypeata			-

						Juodasis peslys, <i>Milvus migrans</i>	1 perinti pora
						Nendrinė lingė, <i>Circus aeruginosus</i>	-
						Pievinė lingė, <i>Circus pygargus</i>	1-3 perinčios poros
						Putpelė, <i>Coturnix coturnix</i>	-
						Švygžda, <i>Porzana porzana</i>	-
						Mažasis kiras, <i>Larus minutus</i>	30 perinčių porų
						Baltaskruostė žuvėdra, <i>Chlidonias hybridus</i>	20 perinčių porų
						Raudonkojis tulikas, <i>Tringa totanus</i>	-
						Griciukas, <i>Limosa limosa</i>	-
						Gaidukas, <i>Phylomachus pugnax</i>	-
						Jūrinis erelis, <i>Haliaeetus albicilla</i>	-
						Gulbė giesmininkė, <i>Cygnus cygnus</i>	300 ind. per migraciją
						Želmeninė žąsis, <i>Anser fabalis</i>	800 ind. per migraciją
						Ūdra, <i>Lutra lutra</i>	-
15	Svencelės pievos (LTKLAB009)	49,9	49,9	Meldinė nendrinukė, <i>Acrocephalus poludicola</i>	-	Meldinė nendrinukė, <i>Acrocephalus poludicola</i>	-
						Švygžda, <i>Porzana porzana</i>	-
						Griežlė, <i>Crex crex</i>	-
						Stulgys, <i>Gallinago media</i>	-
						Gaidukas, <i>Philomachus pugnax</i>	-
						Pievinė lingė, <i>Circus pygargus</i>	-
16	Būdos-Pravieniškių miškai (LTKAIB002)	5173,5	5173,5	Vapsvaėdis, <i>Pernis apivorus</i>	-	Vapsvaėdis, <i>Pernis apivorus</i>	12 perinčių porų
				Jerubė, <i>Bonasa bonasia</i>	-	Jerubė, <i>Bonasa bonasia</i>	100 perinčių porų
				Gervė, <i>Grus grus</i>	-	Gervė, <i>Grus grus</i>	30 perinčių porų
				Žvirblinė pelėda, <i>Glaucidium passerinum</i>	-	Žvirblinė pelėda, <i>Glaucidium passerinum</i>	10 perinčių porų
				Juodoji meleta, <i>Dryocopus martius</i>	-	Juodoji meleta, <i>Dryocopus martius</i>	40 perinčių porų
				Vidutinysis genys, <i>Dendrocopos medius</i>	-	Vidutinis margasis genys, <i>Dendrocopos medius</i>	25-30 perinčių porų

				Tripirštis genys, <i>Picoides tridactylus</i>	-	Tripirštis genys, <i>Picoides tridactylus</i>	10 perinčių porų
						Mažasis erelis rėksnys, <i>Aquila pomarina</i>	12 perinčių porų
						Baltnugaris genys, <i>Dendrocopos leucotos</i>	14 perinčių porų
						Juodasis gandras, <i>Ciconia nigra</i>	5 perinčios poros
						Lėlys, <i>Caprimulgus europaeus</i>	5 perinčios poros
						Mažoji musinukė, <i>Ficedula parva</i>	40 perinčių porų
						Paprastoji medšarkė, <i>Lanius colurio</i>	50 perinčių porų
						Lašiša, <i>Salmo salar</i>	-
						Vijūnas, <i>Misgurnus fossilis</i>	-
						Skiauterėtasis tritonas, <i>Triturus cristatus</i>	-
						Raudonpilvė kūmutė, <i>Bombina bombina</i>	-
						Nendrinė rupūžė, <i>Bufo calamita</i>	-
						Ūdra, <i>Lutra lutra</i>	-
17	Čedaso ežeras ir jo apyežerės (LTROKB001)	131,6	131,6	Juodoji žuvėdra, <i>Chlidonias niger</i>	-	Juodoji žuvėdra, <i>Chlidonias niger</i>	78-80 perinčių porų
						Didysis baublys, <i>Botaurus stellaris</i>	2-3 giedantys patinai
						Plovinė vištelė, <i>Porzana parva</i>	3-6 giedantys patinai
						Mėlyngurklė, <i>Luscinia svecica</i>	1-2 perinčios poros
						Griežlė, <i>Crex crex</i>	4-5 griežiantys patinai
						Nendrinė lingė, <i>Circus aeruginosus</i>	4-5 perinčios poros
						Upinė žuvėdra, <i>Sterna hirundo</i>	1-2 perinčios poros
						Švygžda, <i>Porzana porzana</i>	2-3 giedantys patinai
						Paprastoji medšarkė, <i>Lanius colurio</i>	-
						Vijūnas, <i>Misgurnus fossilis</i>	-
						Ūdra, <i>Lutra lutra</i>	-
18	Taujėnų-Užulėnio	22531,6	22531,6	Juodasis gandras, <i>Ciconia nigra</i>	-	Juodasis gandras, <i>Ciconia nigra</i>	8-11 perinčių porų

				Mažasis erelis rėksnys, Aquila pomarina	-	Mažasis erelis rėksnys, Aquila pomarina	15-20 perinčių porų
				Gervė, Grus grus	-	Gervė, Grus grus	30-40 perinčių porų
				Pilkoji meleta, Picus canus	-	Pilkoji meleta, Picus canus	15-20 perinčių porų
				Vidutinis margasis genys, Dendrocopos medius	-	Vidutinis margasis genys, Dendrocopos medius	40-60 perinčių porų
				Baltnugaris genys, Dendrocopos leucotos	-	Baltnugaris genys, Dendrocopos leucotos	35-50 perinčių porų
						Vapsvaėdis, Pernis apivorus	6-8 perinčios poros
						Juodoji meleta, Dryocopus martius	10 perinčių porų
						Didysis baublys, Botaurus stellaris	2 perinčios poros
						Baltasis gandras, Ciconia ciconia	-
						Nendrinė lingė, Circus aeruginosus	-
						Jerubė, Bonasa bonasia	-
						Tetervinas, Tetrix tetrix	-
						Griežlė, Crex crex	-
						Lėlys, Caprimulgus europaeus	-
						Tripirštis genys, Picoides tridactylus	-
						Lygutė, Lulula arborea	-
						Nendrinė rupūžė, Bufo calamita	-
						Ūdra, Lutra lutra	-
						Lūšis, Lynx lynx	-
19	Vainuto miškai (LTSLUB004)	14687,0	17687,0	Juodasis gandras, Ciconia nigra	-	Juodasis gandras, Ciconia nigra	15 perinčių porų
				Vapsvaėdis, Pernis apivorus	-	Vapsvaėdis, Pernis apivorus	5 perinčios poros
						Mažasis erelis rėksnys, Aquila pomarina	7-10 perinčių porų
						Jerubė, Bonasa bonasia	-
						Juodoji meleta, Dryocopus martius	20 perinčių porų
						Vidutinis margasis genys, Dendrocopos medius	-
						Lygutė, Lulula arborea	-

						Raiboji devynbalsė, Sylvia nisoria	-
						Paprastoji medšarkė, Lanius colurio	-
						Gervė, Grus grus	10 perinčių porų
20	Žalioji giria (LTPANB001)	14172,6	14172,6	Juodasis gandrai, Ciconia nigra	-	Juodasis gandrai, Ciconia nigra	5 perinčios poros
				Vapsvaėdis, Pernis apivorus	-	Vapsvaėdis, Pernis apivorus	9 perinčios poros
				Žvirblinė pelėda, Glaucidium passerinum	-	Žvirblinė pelėda, Glaucidium passerinum	7-12 perinčios poros
						Jerubė, Bonasa bonasia	50 perinčių porų
						Gervė, Grus grus	7-10 perinčių porų
						Lututė, Aegolius funereus	5-6 perinčios poros
						Pilkoji meleta, Picus canus	6-15 perinčių porų
						Juodoji meleta, Dryocopus martius	15-30 perinčių porų
						Tetervinas, Tetrix tetrix	10-15 giedančių patinų
						Lėlysis, Caprimulgus europaeus	20-40 perinčių porų
						Mažasis erelis rėksnys, Aquila pomarina	3 perinčios poros
						Griežlė, Crex crex	-
						Nendrinė lingė, Circus aeruginosus	1-2 perinčios poros
						Pievinė lingė, Circus pagargus	1-2 perinčios poros
						Švygžda, Porzana porzana	-
						Balinė pelėda, Asio flameus	1 perinti pora
						Baltnugaris genys, Dendrocopos leucotos	5-10 perinčios poros
						Tripirštis genys, Picoides tridactylus	1-3 perinčios poros
						Lygutė, Lulula arborea	20-30 perinčių porų
						Paprastoji medšarkė, Lanius colurio	10-14 perinčių porų
						Mažoji musinukė, Ficedula parva	-
						Lūšis, Lynx lynx	-
						Baltasis kiškis, Lepus timidus	-

						Plačialapė klumpaitė, <i>Cypripedium calceolus</i>	-
						Vėjalandė šilagėlė, <i>Pulsatilla patens</i>	-
21	Ančios ežero šiaurinė dalis ir apyežerės (LTLAZ0021)	19,0	19,0	7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	11,4 ha	6410, Melvenynai	1,0 ha
						6510, Šienaujamos mezofitų pievos	1,3 ha
						7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	5,7 ha
						7230, Šarmingos žemapelkės	1,2 ha
						91E0, Aliuviniai miškai	3,9 ha
						Paprastoji medšarkė, <i>Lanius colurio</i>	1 perinti pora
22	Ančios slėnis (LTTAU0001)	309,0	338,0	3260, Upių sraunumos su kurklių bendrijomis	4,0 ha	3260, Upių sraunumos su kurklių bendrijomis	-
				6120, Karbonatinių smėlynų smiltpievės	4,0 ha	6120, Karbonatinių smėlynų smiltpievės	-
				6210, Stepinės pievos	4,0 ha	6210, Stepinės pievos	-
				6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai	7,0 ha	6230, Rūšių turtingi briedgaurynai	-
				6450, Aliuvinės pievos	18,0 ha	6410, Melvenynai	-
				6530, Miškapievės	18,0 ha	6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai	-
				7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	4,0 ha	6450, Aliuvinės pievos	-
				8220, Silikatinių uolienu atodangos	4,0 ha	6510, Šienaujamos mezofitų pievos	-
				9020, Plačialapių ir mišrūs miškai	18,0 ha	6530, Miškapievės	-
				9080, Pelkėti lapuočių miškai	11,0 ha	7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	-
				9160, Skroblynai	11,4 ha	8220, Silikatinių uolienu atodangos	-

				9180, Griovų ir šlaitų miškai	89,0 ha	9020, Plačialapių ir mišrūs miškai	18,0 ha
				91E0, Aliuviniai miškai	25,0 ha	9050, Žolių turtingi eglynai	-
						9070, Medžiais apaugusios ganyklos	-
						9080, Pelkėti lapuočių miškai	-
						9160, Skroblynai	-
						9180, Griovų ir šlaitų miškai	-
						91E0, Aliuviniai miškai	-
23	Apušys ir jo apyežerės (LTKEL0010)	91,0	94,0	3150, Natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių arba aštrių bendrijomis	31,85 ha	3150, Natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių arba aštrių bendrijomis	28,9 ha
				6410, Melvenynai	4,55 ha	6410, Melvenynai	4,6 ha
				6510, Šienaujamos mezofitų pievos	4,55 ha	6510, Šienaujamos mezofitų pievos	4,6 ha
				7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	18,2 ha	7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	18,2 ha
				7230, Šarmingos žemapelkės	4,55 ha	7230, Šarmingos žemapelkės	4,6 ha
				Auksuotoji šaškytė, Euphydryas aurinia	5 ind.	Auksuotoji šaškytė, Euphydryas aurinia	-
				Kraujalakinis melsvys, Maculinea teleius	15 ind.	Kraujalakinis melsvys, Maculinea teleius	-
						Didysis auksinukas, Lycaena dispar	-
						Didysis baublys, Botaurus stellaris	-
						Plovinė vištelė, Porzana parva	-
						Nendrinė lingė, Circus aeruginosus	-
24	Arlaviškių kadagynas (LTKAU0005)	45,0	44,7	5130, Kadagynai	9,0 ha	5130, Kadagynai	15,0 ha
				6210, Stepinės pievos	8,1 ha	6210, Stepinės pievos	3,0 ha
				7220, Šaltiniai su besiformuojančiais tufais	2,2 ha	7220, Šaltiniai su besiformuojančiais tufais	0,01-0,02 ha
						9180, Griovų ir šlaitų miškai	8,0 ha
25	Aukštasis tyras (LTPLU0002)	881,0	881,0	3160, Natūralūs distrofiniai ežerai	8,7 ha	3160, Natūralūs distrofiniai ežerai	2,0 ha
				7110, Aktyvios aukštapelkės	438,5 ha	6450, Aliuvinės pievos	6,0 ha

				9010, Vakarų taiga	87,7 ha	6510, Šienaujamos mezofitų pievos	10,0 ha
				9080, Pelkėti lapuočių miškai	131,5 ha	7110, Aktyvios aukštapelkės	172,0 ha
				91D0, Pelkiniai miškai	175,4 ha	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	40,0 ha
				Dirvinis sėjikas, Pluvialis apricaria	-	7150, Plikų durpių saidrynai	10,0 ha
				Tikutis, Tringa glareola	-	7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	0,3 ha
						9050, Žolių turtingi eglynai	1,4 ha
						9080, Pelkėti lapuočių miškai	120,0 ha
						91D0, Pelkiniai miškai	220,0 ha
						91E0, Aliuviniai miškai	18,8 ha
						Juodasis gandras, Ciconia nigra	-
						Mažasis erelis rėksnys, Aquila pomarina	-
						Vapsvaėdis, Pernis apivorus	-
						Vištvanagis, Accipiter gentilis	-
						Tetervinas, Tetrix tetrix	10 ind.
						Jerubė, Bonasa bonasia	-
						Gervė, Grus grus	-
						Dirvinis sėjikas, Pluvialis apricaria	6-7 perinčios poros
						Tikutis, Tringa glareola	2-3 perinčios poros
						Didžioji kuolinga, Numenius arquata	-
						Lėlys, Caprimulgus europaeus	-
						Plėšrioji medšarkė, Lanius excubitor	-
						Paprastoji medšarkė, Lanius colurio	-
						Baltasis kiškis, Lepus timidus	-
						Lūšis, Lynx lynx	-
26	Baltoji Ančia (LTLAZ0027)	13,0	74,0	Raudonpilvė kūmutė, Bombina bombina	60 ind.	Raudonpilvė kūmutė, Bombina bombina	60 ind.

				Skiauterėtasis tritonas, Triturus cristatus	10 ind.	Skiauterėtasis tritonas, Triturus cristatus	10 ind.
						Europinė medvarlė, Hyla arborea	-
						Didysis auksinukas, Lycaena dispar	-
						Šneiderio kirmvabalis, Boros schneideri	-
						Baltasis gandras, Ciconia ciconia	1 perinti pora
						Paprastoji medšarkė, Lanius collurio	-
						6120, Karbonatinių smėlynų pievos	-
27	Bulėnų apylinkės (LTSIA0003)	116,0	113,0	3150, Natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių arba aštrių bendrijomis	3,4 ha	3150, Natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių arba aštrių bendrijomis	1,5 ha
				7110, Aktyvios aukštapelkės	11,6 ha	7120, Degradavusios aukštapelkės	1,9 ha
				7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	69,6 ha	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	15,7 ha
				91D0, Pelkiniai miškai	5,8 ha	7230, Šarmingos žemapelkės	0,6 ha
						91D0, Pelkiniai miškai	31,6 ha
28	Čiaunas (LTZAR0010)	5,0	-	7230, Šarmingos žemapelkės	4,0 ha	6410, Melvenynai	-
						7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	-
						7230, Šarmingos žemapelkės	-
						9080, Pelkėti lapuočių miškai	-
						Žvilgančioji riestūnė, Hamatocaulis vernicosus	-
29	Didysai Siaurys (LTSVE0007)	79,0	277,7	3140, Ežerai su menturdumblių bendrijomis	71,0 ha	3140, Ežerai su menturdumblių bendrijomis	84,2 ha
						3160 Natūralūs distrofiniai ežerai	4,1 ha
						7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	26,9 ha
						7210, Žemapelkės su šakotąja ratainyte	2,3 ha
						7230, Šarmingos žemapelkės	2,0 ha
						9010, Vakarų taiga	3,3 ha
						91D0, Pelkiniai miškai	33,5 ha

30	Galvydiškės apylinkės (LTKEL0002)	163,0	281,1	6210, Stepinės pievos	4,8 ha	6210, Stepinės pievos	-
				6450, Aliuvinės pievos	1,6 ha	6410, Melvenynai	-
				7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	16,3 ha	6450, Aliuvinės pievos	-
				7230, Šarmingos žemapelkės	19,5 ha	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	-
				91D0, Pelkiniai miškai	57,1 ha	7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	-
						7230, Šarmingos žemapelkės	-
						9010, Vakarų taiga	-
						9080, Pelkėti lapuočių miškai	-
						91D0, Pelkiniai miškai	-
						Pelkinė uolaskėlė, Saxifraga hirculus	20-30 vnt.
						Vėjalandė šilagėlė, Pulsatilla patens	60 vnt.
						Smiltyninis gvazdikas, Dianthus arenarius	130 vnt.
31	Gaujos slėnis (LTSAL0002)	212,0	212,0	2330, Nesusivėrusios žemyninės smiltpievės	2,0 ha	2330, Nesusivėrusios žemyninės smiltpievės	0,4 ha
				3260, Upių sraunumos su kurklių bendrijomis	21,0 ha	3260, Upių sraunumos su kurklių bendrijomis	-
				4030, Viržynai	42,0 ha	4030, Viržynai	21,0 ha
				5130, Kadagynai	2,0 ha	5130, Kadagynai	3,5 ha
				6230, Rūšių turtingi briedgaurnai	21,0 ha	6230, Rūšių turtingi briedgaurnai	16,3 ha
				6410, Melvenynai	2,0 ha	6410, Melvenynai	3,5 ha
				6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai	2,0 ha	6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai	0,4 ha
				7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	4,0 ha	7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	3,9 ha
				7230, Šarmingos žemapelkės	12,0 ha	7230, Šarmingos žemapelkės	-

				Žvilgančioji riestūnė, Hamatocaulis vernicosus	500 vnt.	Žvilgančioji riestūnė, Hamatocaulis vernicosus	-
32	Girutiškio pelkė (LTSVE0010)	1372,0	1372,0	3130, Mažai mineralizuoti ežerai su būdmainių augalų bendrijomis	58,0 ha	3130, Mažai mineralizuoti ežerai su būdmainių augalų bendrijomis	-
				3160, Natūralūs distrofiniai ežerai	162,0 ha	3160, Natūralūs distrofiniai ežerai	-
				7110, Aktyvios aukštapelkės	337,0 ha	7110, Aktyvios aukštapelkės	-
				7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	13,0 ha	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	-
				9010, Vakarų taiga	405,0 ha	7230, Šarmingos žemapelkės	-
				91D0, Pelkiniai miškai	337,0 ha	9010, Vakarų taiga	-
				Žvilgančioji riestūnė, Hamatocaulis vernicosus	1000 vnt.	9050, Žolių turtingi eglynai	-
						9080, Pelkėti lapuočių miškai	-
						91D0, Pelkiniai miškai	-
						Žvilgančioji riestūnė, Hamatocaulis vernicosus	-
						Dvilapis purvuolis, Liparis loeselii	-
						Pelkinė uolaskėlė, Saxifraga hirculus	-
		Plačialapė klumpaitė, Cypripedium calceolus	-				
33	Gystaus slenis (LTJUR0002)	116,0	124,8	6210, Stepinės pievos	3,4 ha	6210, Stepinės pievos	1,6 ha
				9160, Skroblynai	87,0 ha	6510, Šienaujamos mezofitų pievos	4,4 ha
				9180, Griovų ir šlaitų miškai	3,4 ha	9010, Vakarų taiga	10,2 ha
				91E0, Aliuviniai miškai	19,7 ha	9160, Skroblynai	69,8 ha
						9180, Griovų ir šlaitų miškai	7,7 ha
						91E0, Aliuviniai miškai	25,6 ha
34	Ilgašilis	106,0	120,1	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	1,0 ha	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	-

				7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	7,4 ha	7230, Šarmingos žemapelkės	-
				9010, Vakarų taiga	1,1 ha	9010, Vakarų taiga	4,6 ha
				Plačioji dusia, Dytiscus latissimus	5 ind.	9080, Pelkėti lapuočių miškai	0,5 ha
				Plačialapė klumpaitė, Cypridium calceolus	50 vnt.	91D0, Pelkiniai miškai	1,7 ha
				Pelkinė uolaskėlė, Saxifraga hirculus	50 vnt.	Plačioji dusia, Dytiscus latissimus	-
				Žvilgančioji riestūnė, Hamatocaulis vernicosus	500 vnt.	Plačialapė klumpaitė, Cypridium calceolus	6 vnt.
				Dvilapis purvuolis, Liparis loeselii	50 vnt.	Pelkinė uolaskėlė, Saxifraga hirculus	115 vnt.
						Žvilgančioji riestūnė, Hamatocaulis vernicosus	-
						Dvilapis purvuolis, Liparis loeselii	-
35	Kepurinės pelkė (LTKUP0001)	711,0	700,0	3160, Natūralūs distrofiniai ežerai	18,2 ha	3160, Natūralūs distrofiniai ežerai	2,0 ha
				7110, Aktyvios aukštapelkės	45,4 ha	7110, Aktyvios aukštapelkės	-
				9010, Vakarų taiga	45,4 ha	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	-
				91D0, Pelkiniai miškai	545,0 ha	9010, Vakarų taiga	-
						91D0, Pelkiniai miškai	-
						Tetervinas, Tetrix tetrax	-
						Gervė, Grus grus	2-3 perinčios poros
						Baltasis kiškis, Lepus timidus	-
						Ūdra, Lutra lutra	-
36	Kulalių riedulynas (LTSKU0003)	31,0	59,1	4030, Viržynai	9,5 ha	4030, Viržynai	3,0 ha
						5130, Kadagnai	6,6 ha
						6230, Rūšių turtingi briedgaurnai	1,0 ha
						6410, Melvenynai	3,0 ha

						Tetervinas, Tetrix tetrax	-
						Paprastoji medšarkė, Lanius colurio	-
37	Labanoro upės slėnis (LTSVE0029)	228,0	220,0	6230, Rūšių turtingi briedgaurnai	2,0 ha	6230, Rūšių turtingi briedgaurnai	-
				6410, Melvenynai	7,0 ha	6410, Melvenynai	-
				6510, Šienaujamos mezofitų pievos	2,0	6450, Aliuvinės pievos	-
				7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	114,0 ha	6510, Šienaujamos mezofitų pievos	-
				7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	11,0 ha	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	-
				7230, Šarmingos žemapelkės	11,0 ha	7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	-
				9080, Pelkėti lapuočių miškai	23,0 ha	9010, Vakarų taiga	-
				91D0, Pelkiniai miškai	46,0 ha	9050, Žolių turtingi eglynai	-
						9080, Pelkėti lapuočių miškai	-
						91D0, Pelkiniai miškai	-
						Pelkinė uolaskėlė, Saxifraga hirculus	-
						Vapsvaėdis, Pernis apivorus	-
						Erelis rėksnys, Aquila pomarina	-
						Žalioji meleta, Picus viridis	-
						Ūdra, Lutra lutra	-
38	Laukagalio pelkė (LTSVE0030)	315,0	315,0	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	49,0 ha	5130, Kadagynai	3,2 ha
				7230, Šarmingos žemapelkės	123,0 ha	6450, Aliuvinės pievos	3,2 ha
				9080, Pelkėti lapuočių miškai	25,0 ha	7110, Aktyvios aukštapelkės	3,2 ha
				Auksuotoji šaškytė, Euphydryas aurinia	20 ind.	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	47,3 ha
				Dvilapis purvuolis, Liparis loeselii	500 vnt.	7230, Šarmingos žemapelkės	126,0 ha
						9010, Vakarų taiga	6,3 ha
						9050, Žolių turtingi eglynai	6,3 ha
						9080, Pelkėti lapuočių miškai	25,2 ha
						91D0, Pelkiniai miškai	12,6 ha

						Dvilapis purvuolis, Liparis loeselii	-
						Auksuotoji šaškytė, Euphydrias aurinia	-
39	Liubelio miškas (LTLAZ0015)	75,0	75,0	3150, Natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių arba aštrių bendrijomis	11,2 ha	3150, Natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių arba aštrių bendrijomis	-
				7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	15,0 ha	6410, Melvenynai	-
				7210, Žemapelkės su šakotąja ratainyte	3,8 ha	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	-
				9010, Vakarų taiga	45,0 ha	7210, Žemapelkės su šakotąja ratainyte	-
						7230, Šarmingos žemapelkės	-
						9010, Vakarų taiga	-
						9080, Pelkėti lapuočių miškai	-
						Dvilapis purvuolis, Liparis loeselii	-
40	Liūnelio ežeras ir apyežerės (LTLAZ0019)	28,0	-	3150, Natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių arba aštrių bendrijomis	7,5 ha	3140, Ežerai su menturdumblių bendrijomis	3,0 ha
				5130, Kadagynai	1,1 ha	3150, Natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių arba aštrių bendrijomis	7,6 ha
				9080, Pelkėti lapuočių miškai	1,4 ha	5130, Kadagynai	1,1 ha
						6210, Stepinės pievos	-
						6510, Šienaujamos mezofitų pievos	-
						7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	-
						7210, Žemapelkės su šakotąja ratainyte	-
						9020*, Plačialapių ir mišrūs miškai	-
						9070, Medžiais apaugusios ganyklos	1,0 ha
		9080, Pelkėti lapuočių miškai	1,4 ha				

						Plačialapė klumpaitė, <i>Cyripedium calceolus</i>	150-200 vnt.
						Plikažiedis linlapis, <i>Thesium ebracteatum</i>	-
41	Luknelė (LTSVE0025)	1691,0	155,6	Pleištinė skėtė, <i>Ophiogomphus cecilia</i>	15 ind.	Pleištinė skėtė, <i>Ophiogomphus cecilia</i>	-
				Ovalioji geldutė, <i>Unio crassus</i>	5 ind.	Ovalioji geldutė, <i>Unio crassus</i>	60 ind.
						Jerubė, <i>Bonasa bonasia</i>	4-6 perinčios poros
						Kurtinys, <i>Tetrao urogallus</i>	*
						Švygžda, <i>Porzana porzana</i>	1-2 perinčios poros
						Lėlys, <i>Caprimulgus europaeus</i>	2-4 perinčios poros
						Žalioji meleta, <i>Picus viridis</i>	-
						Juodoji meleta, <i>Dryocopus martius</i>	-
						3260, Upių sraunumos su kurklių bendrijomis	-
42	Minijos slėnis ties Dyburiais (LTKRE0002)	514,0	450,7	3260, Upių sraunumos su kurklių bendrijomis	41,1 ha	3260, Upių sraunumos su kurklių bendrijomis	-
				6210, Stepinės pievos	1,0 ha	6210, Stepinės pievos	4,6 ha
				6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai	0,5 ha	6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai	0,5 ha
				6510, Šienaujamos mezofitų pievos	1,0 ha	6450, Aliuvinės pievos	10,4 ha
				8220, Silikatinų uolienu atodangos	2,2 ha	6510, Šienaujamos mezofitų pievos	20,0 ha
				9070, Medžiais apaugusios ganyklos	14,0 ha	8220, Silikatinų uolienu atodangos	-
				9180, Griovų ir šlaitų miškai	308,4 ha	9160, Skroblynai	1,1 ha
						9070, Medžiais apaugusios ganyklos	1,2 ha
						9180, Griovų ir šlaitų miškai	204,7 ha
						9190, Sausieji ažuolynai	12,5 ha
						91E0, Aliuviniai miškai	3,5 ha
						91F0, Paupių guobynai	2,8 ha

						Griežlė, <i>Crex crex</i>	-
						Tulžys, <i>Alcedo atthis</i>	-
43	Notigalės pelkė (LTKUP0003)	823,0	1391,0	3160, Natūralūs distrofiniai ežerai	123,4 ha	3160, Natūralūs distrofiniai ežerai	130,0 ha
				7110, Aktyvios aukštapelkės	246,9 ha	7110, Aktyvios aukštapelkės	51,9 ha
				9010, Vakarų taiga	82,3 ha	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	-
				91D0, Pelkiniai miškai	329,2 ha	9080, Pelkėti lapuočių miškai	-
						9010, Vakarų taiga	-
						91D0, Pelkiniai miškai	-
						Juodasis gandras, <i>Ciconia nigra</i>	1-2 perinčios poros
						Vištvanagis, <i>Accipiter gentilis</i>	-
						Mažasis erelis rėksnys, <i>Aquila pomarina</i>	2 perinčios poros
						Tetervinas, <i>Tetrao tetrix</i>	20-30 giedančių patinų
						Gervė, <i>Grus grus</i>	-
						Griežlė, <i>Crex crex</i>	2 perinčios poros
						Lėlysis, <i>Caprimulgus europaeus</i>	-
						Raudonkojis tulikas, <i>Tringa totanus</i>	-
						Baltnugaris genys, <i>Dendrocopos leucotos</i>	1 perinti pora
						Plėšrioji medšarkė, <i>Lanius excubitor</i>	1-2 perinčios poros
						Ūdra, <i>Lutra lutra</i>	-
44	Praviršulio tyrelis (LTRAD0001)	1491,0	3316,0	3130, Mažai mineralizuoti ežerai su būdmainių augalų bendrijomis	74,6 ha	3130, Mažai mineralizuoti ežerai su būdmainių augalų bendrijomis	70,5 ha
				6230, Rūšių turtingi briedgaurnai	14,9 ha	3150, Natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių ir aštrių bendrijomis	1,1 ha
				6410, Melvenynai	44,7 ha	6230, Rūšių turtingi briedgaurnai	2,6 ha
				6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai	14,9 ha	6410, Melvenynai	46,7 ha
				7110, Aktyvios aukštapelkės	149,1 ha	6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai	5,3 ha

				7120, Degradavusios aukštapelkės	74,6 ha	6510, Šienaujamos mezofitų pievos	86,6 ha
				7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	74,6 ha	6530, Miškapievės	1,9 ha
				7230, Šarmingos žemapelkės	298,2 ha	7110, Aktyvios aukštapelkės	271,4 ha
				91D0, Pelkiniai miškai	298,2 ha	7120, Degradavusios aukštapelkės	61,2 ha
				Dvilapis purvuolis, Liparis loeselii	50 vnt.	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	58,0 ha
				Pelkinė uolaskėlė, Saxifraga hirculus	50 vnt.	7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	5,2 ha
						7230, Šarmingos žemapelkės	53,1 ha
						9020, Plačialapių ir mišrūs miškai	110,9 ha
						9050, Žolių turtingi eglynai	100,8 ha
						9080, Pelkėti lapuočių miškai	491,6 ha
						91D0, Pelkiniai miškai	1163,5 ha
						91E0, Aliuviniai miškai	20,2 ha
						Dvilapis purvuolis, Liparis loeselii	-
						Pelkinė uolaskėlė, Saxifraga hirculus	-
45	Raisto pelkė (LTZAR0009)	50,0		7230, Šarmingos žemapelkės	35,0 ha	7230, Šarmingos žemapelkės	-
				Dvilapis purvuolis, Liparis loeselii	50 vnt.	6410, Melvenynai	-
				Žvilgančioji riestūnė, Hamatocaulis vernicosus	500 vnt.	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	-
						9080, Pelkėti lapuočių miškai	-
						91E0, Aliuviniai miškai	-
						Dvilapis purvuolis, Liparis loeselii	-
						Žvilgančioji riestūnė, Hamatocaulis vernicosus	-
46	Rokų fortas (LTKAU0012)	26,0	26,0	Europinis plačiaausis, Barbastella barbastellus	50 ind.	Europinis plačiaausis, Barbastella barbastellus	58 ind.

						Kūdrinis pelėausis, Myotis dasycneme	2 ind.
47	Rumšiškių apylinkės (LTKAI0003)	15,0	41,0	9070, Medžiais apaugusios ganyklos	14,0 ha	9070, Medžiais apaugusios ganyklos	22,0 ha
48	Siberijos pelkė (LTPLU0006)	75,0	65,8	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	22,5 ha	5130, Kadagynai	1,2 ha
				7230, Šarmingos žemapelkės	52,5 ha	6230, Rūšių turtingi briedgaurynai	0,1 ha
				Žvilgančioji riestūnė, Hamatocaulis vernicosus	500 vnt.	6410, Melvenynai	0,7 ha
						6510, Šienaujamos mezofitų pievos	0,2 ha
						7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	10,7 ha
						7230, Šarmingos žemapelkės	17,1 ha
						9080, Pelkėti lapuočių miškai	9,5 ha
						Žvilgančioji riestūnė, Hamatocaulis vernicosus	-
						Dvilapis purvuolis, Liparis loeselii	-
						Pievinė lingė, Circus pygargus	-
						Nendrinė lingė, Circus aeruginosus	1-2 perinčios poros
						Gervė, Grus grus	1 perinti pora
						Paprastoji medšarkė, Lanius colurio	1-2 perinčios poros
						Pilkoji meleta, Picus canus	1 perinti pora
		Ūdra, Lutra lutra	-				
		Baltasis kiškis, Lepus timidus	-				
49	Spindžiaus miškas (LTTRA0007)	752,0	1292,7	3140, Ežerai su menturdumblių bendrijomis	150,4 ha	3140, Ežerai su menturdumblių bendrijomis	133,3 ha
				6210, Stepinės pievos	15,1 ha	6210, Stepinės pievos	5,1 ha
				7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	15,1 ha	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	9,0 ha

				7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	7,5 ha	7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	2,3 ha
				7210, Žemapelkės su šakotąja ratainyte	7,5 ha	7210, Žemapelkės su šakotąja ratainyte	6,8 ha
				7220, Šaltiniai su besiformuojančiais tufais	15,0 ha	7220, Šaltiniai su besiformuojančiais tufais	1,7 ha
				9010, Vakarų taiga	300,8 ha	7230, Šarmingos žemapelkės	1,0 ha
				9050, Žolių turtingi eglynai	75,2 ha	9010, Vakarų taiga	509,5 ha
				9080, Pelkėti lapuočių miškai	7,52 ha	9050, Žolių turtingi eglynai	167,8 ha
				91D0, Pelkiniai miškai	15,0 ha	9080, Pelkėti lapuočių miškai	6,4 ha
				Plačialapė klumpaitė, <i>Cypripedium calceolus</i>	50 vnt.	91D0, Pelkiniai miškai	6,1 ha
				Dvilapis purvuolis, <i>Liparis loeselii</i>	50 vnt.	91E0, Aliuviniai miškai	2,0 ha
				Vėjalandė šilagėlė, <i>Pulsatilla patens</i>	100 vnt.	Plačialapė klumpaitė, <i>Cypripedium calceolus</i>	3 vnt.
						Dvilapis purvuolis, <i>Liparis loeselii</i>	70 vnt.
						Vėjalandė šilagėlė, <i>Pulsatilla patens</i>	-
						Žvilgančioji riestūnė, <i>Hamatocaulis vernicosus</i>	-
50	Zervyno ežeras ir jo apyežerės (LTLAZ0002) (Stračiūnų apylinkės)	23,0	24,0	Balinis vėžlys, <i>Emys orbicularis</i>	10 ind.	Balinis vėžlys, <i>Emys orbicularis</i>	10 ind.
						6510, Šienaujamos mezofitų pievos	-
						9080, Pelkėti lapuočių miškai	-
51	Šauklių riedulynas (LTSKU0002)	73,0	77,0	4030, Viržynai	18,2 ha	4030, Viržynai	10,0 ha
				5130, Kadagnai	29,2 ha	5130, Kadagnai	60,0 ha
				6230, Rūšių turtingi briedgaurnai	18,2 ha	6230, Rūšių turtingi briedgaurnai	2,0 ha
						6410, Melvenynai	2,0 ha
						Tetervinas, <i>Tetrix tetrix</i>	-
						Paprastoji medšarkė, <i>Lanius</i>	-

						colurio	
52	Šveicarijos miškas (LTVIN0002)	675,0	-	6410, Melvenynai	2,9 ha	6410, Melvenynai	2,5 ha
				6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai	5,8 ha	6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai	1,8 ha
				6510, Šienaujamos mezofitų pievos	2,9 ha	6510, Šienaujamos mezofitų pievos	1,4 ha
				7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	8,7 ha	7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	1,2 ha
				7230, Šarmingos žemapelkės	2,9 ha	7230, Šarmingos žemapelkės	-
				9020, Plačialapių ir mišrūs miškai	160,6 ha	9020, Plačialapių ir mišrūs miškai	24,0 ha
				9050, Žolių turtingi eglynai	29,2 ha	9050, Žolių turtingi eglynai	-
				9080, Pelkėti lapuočių miškai	14,6 ha	9080, Pelkėti lapuočių miškai	-
				91D0, Pelkiniai miškai	29,2 ha	91D0, Pelkiniai miškai	-
				91E0, Aliuviniai miškai	14,6 ha	91E0, Aliuviniai miškai	-
				Šarvuotoji skėtė, Leucorrhinia pectoralis	15 ind.	Šarvuotoji skėtė, Leucorrhinia pectoralis	-
				Šiaurinis auksinukas, Lycaena helle	100 ind.	Šiaurinis auksinukas, Lycaena helle	200-500 ind.
53	Šventosios slėnities Margininkais (LTSKU0001)	141,0	141,5	6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai	42,4 ha	6210, Stepinės pievos	1,2 ha
				6450, Aliuvinės pievos	42,4 ha	6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai	2,1 ha
						6450, Aliuvinės pievos	24,7 ha
						6510, Šienaujamos mezofitų pievos	20,9 ha
						6530, *Miškapievės	24,1 ha
						91E0, Aliuviniai miškai	40,8 ha
54	Šventosios slėnities Upninkais (LTJOA0001)	101,0	106,0	6120, Karbonatinių smėlynų smiltpievės	4,1 ha	6120, Karbonatinių smėlynų smiltpievės	4,1 ha
				6210, Stepinės pievos	28,7 ha	6210, Stepinės pievos	28,7 ha
				6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai	4,1 ha	6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai	4,1 ha
				6450, Aliuvinės pievos	4,1 ha	6450, Aliuvinės pievos	4,1 ha

				6510, Šienaujamos mezofitų pievos	28,7 ha	6510, Šienaujamos mezofitų pievos	28,7 ha
						Tulžys, Alcedo atthis	1 perinti pora
						Juodoji meleta, Dryocopus martius	2 perinčios poros
55	Vaišvydavos apylinkės (LTKAU0004)	25,0	22,6	7220, Šaltiniai su besiformuojančiais tufais	1,2 ha	7220, Šaltiniai su besiformuojančiais tufais	0,5 ha
						9180, Griovų ir šlaitų miškai	12,3 ha
						6210, Stepinės pievos	3,4 ha
						Paprastoji medšarkė, Lanius collurio	-
56	Juodupės pelkė (LTIGN007)	105,0	225,0	Pelkinė uolaskėlė, Saxifraga hirculus	1000 vnt.	6450, Aliuvinės pievos	0,4 ha
						7140, Tarpinės pelkės ir liūnai	5,9 ha
						7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	6,5 ha
						7230, Šarmingos žemapelkės	1,6 ha
						9010, Vakarų taiga	120,9 ha
						9080, Pelkėti lapuočių miškai	20,3 ha
						91D0, Pelkiniai miškai	22,4 ha
						Pelkinė uolaskėlė, Saxifraga hirculus	1000 vnt.
						Žvilgančioji riestūnė, Hamatocaulis vernicosus	-
						Gervė, Grus grus	1 perinti pora
57	Viršužiglio apylinkės (LTKAU0006)	301,0	306,0	9180, Griovų ir šlaitų miškai	39,1 ha	9050, Žolių turtingi eglynai	100,0 ha
				Niūraspalvis auksavabalis, Osmoderma eremita	-	9180, Griovų ir šlaitų miškai	39,0 ha
						Niūraspalvis auksavabalis, Osmoderma eremita	-

1 – duomenys paimti iš teisės aktų: vietovėms, atitinkančioms gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus iš LR aplinkos ministro 2004 m. balandžio 29 d. įsakymo Nr. D1-223 „Dėl aplinkos ministro 2004 m. vasario 4 d. įsakymo Nr. D1-57 „Dėl Vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašo, skirtą pateikti Europos Komisijai, ir jose randamų Europinės svarbos natūralių buveinių ir rūšių sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2004, Nr. 172-6352); PAST – iš LR Vyriausybės 2004 m. balandžio 8 d. nutarimas Nr. 399 „Dėl

Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų arba jų dalių, kuriose yra paukščių apsaugai svarbių teritorijų, sąrašo patvirtinimo ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų ribų nustatymo“ (Žin., 2004, Nr. 55-1899);

2 – duomenys paimti iš parengtų gamtotvarkos planų;

3 – paryškintai parašytai rūšiai ar buveinei parengtame gamtotvarkos plane yra numatytos apsaugos ir tvarkymo priemonės